

Са седнице редовне годишње Скупштине УВПС

ПОСЛЕ ВАЉАНЕ АНАЛИЗЕ ТРАСИРАНЕ ДАЉЕ АКТИВНОСТИ

Делегати из 50 општинских и градских организација Удружења анализирали су рад у минулих дванаест месеци, наводећи све успехе и проблеме који су пратили обимне активности, усмерене на остваривање законом утврђених права корисника војне пензије и на враћање закинутих статусних и материјалних права. У наредном периоду, истим жаром, приступиће се борби за одговарајући друштвени положај војних пензионера какав заслужују.

Минутом ћутања одата је пошта свим преминулим колегама између две седнице Скупштине

У свечаној сали Дома ВС у Београду 23. маја одржана је седница редовне годишње Скупштине Удружења војних пензионера Србије коју је својим присуством увећао државни секретар у Министарству одбране Републике Србије господин Ненад Нерић.

Скупу су присуствовали и пуковник др Славољуб Сталетовић, управник Центра војномедицинских установа Београд, потпредседник Удружења војних пензионера Републике Црне Горе пуковник у пензији Жељко Вукић, заступник начелника Управе за традицију, стандард и ветеране потпуковник Иван Филиповић, председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић, председник Извршног одбора Клуба генерала и адмирала Србије генерал-мајор Лука Кастратовић, председник Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије пуковник у пензији Златомир Грујић, секретар Удружења ветерана војнообавештајне службе пуковник у пензији Аркадије Лалић, председник Удружења војних бескућника пуковник у пензији Владо Ђукић, председник Удружења породица палих бораца у ратовима од 1990. до 1999. године Добрила Копривица и други гости.

Седницу је отворио председник УВПС Љубомир Драгањац. После интонирања државне химне, одата је пошта преминулим члановима између две седнице Скупштине УВПС. Радним председништвом је председавао генерал-потпуковник у пензији Марко Неговановић, члан ГО УВПС. Скупштини је присуствовао 91 делегат од

101, те је могла пуноправно да одлучује. На дневном реду су били Извештај о раду и деловању органа између претходне и садашње седнице редовне годишње Скупштине УВПС, извештаји председника УВПС и Надзорног одбора Скупштине УВПС. Потом су разматрани предлози и донете одлуке о изменама и допунама Програма рада УВПС, Статута УВПС, Правилника о одговорности чланова у УВПС и Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи у УВПС.

Враћено 130 станова, ускоро подела

Скупштини су се потом обратили гости. Државни секретар у Министарству одбране Ненад Нерић је, између осталог, рекао:

„Пре свега дозволите да вас поздравим у име Министарства одбране, министра одбране и у своје лично. Желим да данашња седница протекне у успешном раду, а да питања које будете покренули и закључке које будете предложили, донесете на здравим основама, на начин да они могу да се после тога изврше. Што се Министарства одбране тиче, пуковник Сталетовић је већ једну сферу обрадио, а то је здравствено осигурање, једна од тачака где МО има ингеренције у односу на пензионисана војна лица.

Друга сфера јесу станови и заиста морам да вам кажем да заиста пуно тога полагемо у решавању тог значајног питања. Да се ради о врло сложеном питању рећи ћу вам само податак да је у овом тренутку на стамбеном збрињавању у МО и ВС око

19.000 лица, од тога 12.000 потпуно нерешеног статуса. Према томе, негде више од 6.000 је оних који очекују одговарајуће решење стамбеног питања.

Повратили смо 130 станова које ћемо доделити тако што их пре поделе нећемо уредити. Настојимо да те станове што пре ставимо у функцију. А подела ће у овом случају бити на основу јединствене листе, уместо постојећих осам.

Стамбена ситуација ће бити све лошија. Извори финансирања се мењају, али захваљујући Мастер плану трудимо се да из тих средстава решавамо бројна нерешена питања. Што се оних стамбених интересата који станују у војним комплексима тиче, улажемо пуно напора да та питања решимо на одговарајући начин.

Удружења се сусрећу са статусом, дефинисаним Законом о удружењима грађана. У овом тренутку су статуси и Удружења војних пензионера и, пре свега, Организације резервних војних старешина неадекватно решени, јер имају статус групе грађана, невладиних организација. У таквој ситуацији желимо да помогнемо рад удружења кроз олакшице у коришћењу простора, кроз олакшице у финансирању програма итд. Радимо и на измени уредбе која ће омогућити да Министарство одбране уступа имовину удружењима или да им створи неке повољности да без проблема користе материјална средства за разноврсне активности. У овом тренутку, те могућности нису велике“, рекао је Нерић.

Извештај о раду у претходном периоду поднео је председник УВПС Љубомир Драгањац, који доносимо у целости:

„Удружење се трајно определило да права и проблеме из пензијско-инвалидског, здравственог осигурања и стамбеног обезбеђења, а и социјално-хуманитарне помоћи остварује у складу са Уставом и законима Републике Србије, преко легалних и легитимних државних институција. Исправност таквог опредељења потврђена је кроз разрешење веома значајних статусних права и животних потреба војних пензионера.

Изабрани начин деловања захтевао је строчност, упорност и одлучност да се решавање проблема остварује преко надлежних државних, законодавних и међународних организација. Овакво наше поступање прихваћено је од државних институција, што је значајно допринело угледу и статусу Удружења.

Постигнути резултати су значајни, али због блокаде и неажурности администрације још увек има много проблема који нису решени и у наредном периоду захтевају додатно ангажовање Удружења.

За нерешене проблеме један број чланова захтева да се организују протести и на тај начин обезбеди разрешење проблема. Удружење се није одрекло мирних протеста и биће организовани ако се проблеми не реше и кад се исцрпе сва правна средства.

Смањењем пензија погођено више од 700.00 грађана

У протеклом периоду тежишно смо се ангажовали на бројним задацима који су детаљно обрађени у извештају, а ја ћу се посветити само онима који нас највише погађају и на којима убудуће треба интензивно радити.

Законом о привременом начину исплате пензија војним пензионерима пензије су смањене и до 21%. Републички Фонд за ПИО обавестио је нас је да је овим законом износ пензија смањен код 702.231 пензионера и да се на месечном нивоу исплати мање за око две милијарде динара. У Републици Србији има 1.005.461 пензионера, чија је пензија мања од 25.000 динара.

Удружење је за укидање овог закона поднело Уставном суду две иницијативе. Уставни суд је иницијативу коју смо поднели 2015. године, прегласавањем уз издвојена мишљења четворо судија одбацио. По иницијативи која је поднета у априлу 2016. године још увек није одлучивано.

У новембру 2016. године Удружење је Народној скупштини Републике Србије (НС) поднело народну иницијативу којом се предлаже доношење Закона о престанку важења:

- Закона о привременом уређивању начина исплате пензија и

- Закона о изменама Закона о ПИО и да се ови закони донесу по хитном поступку.

Иницијатива садржи 33.898 потписа и 2.044 странице у папирном облику. Иницијативу је потписало 39 одсто више потписника него што имамо чланова Удружења.

Од дана подношења иницијативе до 10. априла 2017. године нико из Народне скупштине није реаговао, иако смо 10. 2. 2017. године поставили питање председници НС зашто НС није одлучивала по поднетој иницијативи. На тај захтев, никада нисмо добили одговор, због чега смо 24. 3. 2017. године поново интервенисали

У име Министарства одбране представницима војних пензионера из свих крајева Србије обратио се државни секретар Ненад Нерић

и 10. априла 2017. године добили одговор од овлашћеног лица који је апсолутно неприхватљив. Ту се наводи:

- да је иницијатива достављена у папирном облику, па наведени потписи нису могли бити проверени, јер нису достављени у електронском облику. Наводи да су нам уручили компакт-диск са табелом у

Excel формату, који једино омогућује проверу бирачког права потписника;

- да достављени број потписа омогућава да се поднесе само један законски предлог, а не више од тога;

- знатно је прекорачен законски рок од седам дана, колико може да прође од започињања прикупљања потписа па до њиховог окончања (кажу да је прошло више

Рекли су...

ДА СВИМА БУДЕ БОЉЕ

Жељко Вукић, потпредседник Удружења војних пензионера Републике Црне Горе: „Поздрављам све вас у име Удружења војних пензионера Републике Црне Горе и желим Скупштини успешан рад. Наше удружење, преко државних органа Републике Црне Горе, тражило је решавање бројних проблема које имају корисници војне пензије. Нажалост то се решава веома споро и неблаговремено. Водимо и спор пред међународним судом у Стразбуру. У Црној Гори живи 33 корисника војне пензије Републике Србије. Због непостојања уговора између наших држава, они немају решено здравствено обезбеђење у Црној Гори и овај проблем морамо заједнички да решавамо. Сарадња наша два удружења је добра и треба тако да наставимо и унапређујемо сарадњу“.

Миломир Миладиновић, генерал-потпуковник у пензији, председник Клуба генерала и адмирала Србије: „Све вас поздрављам у име Клуба генерала и адмирала Србије и желим вам успешан рад. Управо смо се вратили са састанка код в.д. начелника ВМА који нас је упознао са активностима те здравствене институције. Војни осигураници имају предност у лечењу на ВМА у односу на цивиле. Пре подне ће се прво примати на прегледе војни осигураници, а цивили касније. Што се хитне помоћи тиче, указали смо на неке слабости. Одговорено нам је да ће се у организацијском смислу предузети кораци да се ситуација стабилизује. ВМА, иначе, остаје у истом статусу“.

Златомир Грујић, пуковник у пензији, председник Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије: „Срдечно вас поздрављам и желим Скупшти-

ни успешан рад у име Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије. Одајем признање свим нашим колегама који су за ових више од двадесет година уложили труд у рад, зној и здравље да наше удружење живи и ради. Наша два удружења одлично сарађују и позивам вас да сачувамо наше јединство и да се заједнички одупремо свим нападима који долазе од појединачца. Удружење нам је данас потребније него јуче, а сутра ће нам бити потребније него данас, ради заштите наших интереса и достојанства наше професије и здравља.

Недовољно разумном одлуком од пре неколико година када је удружење ампутирано од своје матице - Министарства одбране, ми пролазило кроз тежак период, али смо опстали и доказали да смо саставни део наше војске, да смо део свих војних традиција које је војнопензионерски кор у протеклих више од сто година имао и да ћемо још јединственије да се боримо за очување свог јединства и статуса.

Основно питање којим треба да се бавимо је очување нашег јединства. Више организација и удружења ме је звало да им се прикључим у акцијама које воде миом удружења. Мој лични и став Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца је да је УВПС једини легитимни представник војнопензионерске популације. Морамо уложити напоре да тако и останемо. Позивам државне органе да се не одричу свих ресурса које у себи носи војнопензионерска популација. Не могу да схватим да се и једна земља на свету тако лако одриче потенцијама од око 40.000 школованих људи који су у пензију оти-

од месец дана). Потписи су прикупљани у свакој Оп Орг УВПС у термину од седам дана, а у преосталом времену до дана достављања вршено је прикупљање, слагање и припрема за достављање добијеног материјала;

Дакле, учињено је све да се иницијатива не разматра по хитном поступку, односно да се уопште не разматра.

Шта је тачно, а шта није око народне иницијативе

Веома смо изненађени поступком највишег органа власти у односу на достављену иницијативу. Несхватљиво је и неприхватљиво да су се послужили оваквим манипулацијама и неистинама а то се посебно односи на изјаву да су нам уручили компакт-диск са табелом, што није тачно. Делегација која је предала потписе није стављена ни једна примедба, нити јој је било шта од материјала предавано.

Председници Народне скупштине 15. маја 2017. године доставили смо захтев да се на једној од првих наредних седница Народне скупштине поступи по наведеним предлозима Закона у складу са Пословником Народне скупштине.

Уколико Уставни суд и Народна скупштина Републике Србије одбаце наше предлоге, обратимо се представком Европском суду за људска права.

Радно председништво је успешно обавило задатак

ропском суду за људска права.

Од 2004. године па до данас, војни пензионери имају велике проблеме по питању остваривања права на усклађивање и повећање пензија. Скоро у свим случајевима то право су морали да остварују судским путем и ти процеси су још у току.

Дуг по основу делимичног усклађивања пензија за период од 1. 8. 2004. до 1. 12. 2007. године још увек није наплатио велики број КВП. И поред апсолутне застарелости, захваљујући великом разумевању

Усклађивање пензија и једнократна исплата разлике за период од 1. 1. 2008. године до 1. 11. 2015. године, као и вансудско поравнавање, још увек није у потпуности остварено код једног броја КВП.

Судски спорови у односу на застарелост потраживања и на вредност бода за један број КВП окончани су одлукама Уставног суда Р. Србије који је жалбе одбацио и прихватио одлуке Апелационог и Високог касационог суда. Исто тако Европски суд за људска права одбацио је

шли са 40 и више година, Јачајмо везе са Министарством одбране и нашом војском. Треба доследно да се држимо наших програмских начела и Статута".

Добрила Копривица, председник Удружења палих бораца у ратовима од 1990 до 1999. године: „Захваљујем у име Удружења породица палих бораца и у своје лично на позиву да присуствујем вашој Скупштини и желим вам успешан рад, уз истицање потребе да даље унапређујемо нашу успешну сарадњу. Желим да честитам Удружењу војних пензионера које се дуго година бори за ваша права и да им пожелим да и даље наставе такву борбу. И у нашем удружењу је велики број војних пензионера. Желим вам пуно успеха у даљем раду".

Владо Букић, председник Удружења војних бескућника Србије: „Поздрављам све вас а Скупштини и желим успешан рад. Војни бескућници су војна лица који су живели у другим републикама СФРЈ и предислоцирани са својим јединицама већински у Републици Србији. Тамо смо имали станове, предали их на захтев стамбеном органу и на крају смо овде морали да их се одрекнемо, да бисмо овде могли да поднесемо молбу за стан. До данас је прошло 26 година, а да ми нисмо решили своје стамбено питање.

Из наших редова је још 2628 лица војних бескућника и њих 20 са простора Косова и Метохије који нису решили стамбено питање, што је велики проблем за нас. Обраћали смо се свим државним органима, свим инстанцама овог друштва и нико нема слуха за решавање наших проблема, то јест није било довољно слуха за наше проблеме. Решења још увек нема. Очекујемо од УВПС сарадњу и помоћ у решавању тог проблема. Ми смо у шестој или седмој деценији живота, осипају нам се породице и притискају многи проблеми. Желим овде да напоменем проблем Спортско-рекреативног центра Сурчин, у чијим здањима са-

зданим од азбеста људи стално умиру од карцинома. Већ 50 лица је тамо скончало живот, међу којима и моја супруга... У Сурчину не раде системи и тамо готово ништа не функционише. Посебно вам желим добро здравље".

Славољуб Сталетовић, управник Центра војномедицинских установа Београд: „Ми збрињавамо око четири петине војних лица у Београду. Познато ми је да је ваш основни проблем здравствено збрињавање. Имамо добру сарадњу са вашом организацијом. Са општинским одборима УВПС Раковица и Чукарица успели смо да средимо ентеријер и екстеријер објекта амбуланте Церак – Виногради, који служи за здравствено збрињавање.

Од 65 до 80 година живота је више од 60 одсто војнопензионерске популације коју здравствено збрињавамо у ЦВМУ. Познато ми је да лица која имају више од 65 година живота просечно болују од четири хроничних болести. Једна трећина војних осигураника живе сами, а 40 одсто са још једним чланом домаћинства, најчешће исте старости. Залажемо се и молим вашу помоћ да у Београду формирамо Геронтолошки центар јер има реалних потреба за тим.

Анкете су показале да би 38 одсто војних пензионера хтелo да живи у таквом једном центру. Предлажемо да изградња таквог центра буде и један од закључака овог скупа. Везивање тог центра за Војномедицински центар Карабурма решени би били многи проблеми здравственог обезбеђења, пре свега примарне и секундарне здравствене заштите. Позивам вас да извршите избор лекара који ће вас лечити. Залажемо се да сви пензионисани војни осигураници имају и организоване систематске прегледе, како би се на време откриле неке болести. Редовном контролом, на пример шећера у крви, можемо да утврдимо ко ризикује да за десет година добије шећерну болест. И неки карциноми могу

превентивним деловањем да се предупредe. Неопходно је да свака два до три месеца одржавамо заједничке састанке и налазимо најбоља решења у обостраном интересу. И да знате да је у вашем здравственом обезбеђењу централна фигура избрани лекар".

Милан Мијаиловић, из Општинске организације УВПС Чукарица: „Поздрављам руководство и све делегате Скупштине. Сагласан сам са извештајем о раду. Предлажемо да решавање наших питања проширимо и на остале институције система, да и друге обавестимо о нерешавању редовног повећања пензија за 4,21%. Треба упорно наставити са захтевима за решавање наших проблема, а када нема одговора захтеве понављати. Прелажемо да се тражи пријем делегације УВПС код највиших органа државе и инсистира на пријему. У истицању наших проблема користити средства јавног информисања. У циљу финансирања ових активности, ако је потребно, размотрити и повећање чланарине."

Миле Глумац, председник Надзорног одбора Скупштине УВПС: „Извештај о раду сте добили и немам на то шта да додам. Материјално-финансијско пословање се обавља у складу са законима. Извесни пропусти констатовани су у појединим општинским одборима УВПС. Ако има нејасноћа, ја и остали чланови Надзорног одбора смо ту, да одговоримо на евентуална питања".

Илија Пиљић, из градске организације УВПС Ниш: „Има понављања у извештају и неких констатација из прошле године". Интересује ме који то ОпОд УВПС не воде књиговодством правилно".

Боривој Гајић, из Општинске организације УВПС Нови Београд: „Предлажемо да се пречишћени текст Статута достави свим организацијама УВПС и објави у листу „Војни ветеран".

представку по питању застарелости. После ових одлука остало је једина могућност да сви они којима је Уставни суд одбацио уставне жалбе поднесу представке Европском суду за људска права, али само на вредност бода што су неки то и учинили.

Нашим ангажовањем и подршком Фонда за ПИО и Министарства за рад, запошљавање и социјална питања, обезбеђено је да Влада Р. Србије донесе нови закључак за вансудско поравнавање, који ће се променјивати до краја 2017. године.

Покретање тужби за усклађивање пензија и исплату дуга 4,21% је ризично јер су већ донете правноснажне пресуде.

Вођење спорова за повећање пензија за 20% по основу бенифицираног стажа још увек није окончано. Тужбе за повећање пензија за 20% поднело је више од 2.000 КВП. Фонд за ПИО у првом и другом степеноу је све захтеве одбацио са образложењем да се измене Закона односе на војна лица која право на пензију остварују од 1. 1. 2012. године.

Исти чин, иста група, а пензије различите

Управни суд по тужбама поступа двојачко: неке судије одбацују тужбе, а неке враћају на поновни поступак.

Већина правних стручњака сматра да се тај Закон не може примењивати на лица која су пензионисана пре 1. 1. 2012. године.

Урађена је стручна анализа насталих разлика у пензијама професионалних припадника истог чина и положаја пензионисаних у периоду 2007 – 2012, али још увек нисмо нашли правог саговорника у Министарству одбране за решавање овог питања.

Покренули смо измену прописа о порезу на регистровано оружје којим се тражи да оружје које смо купили, и до одласка у пензију користили као службено, буду ослобођени плаћања пореза. Министарство финансија, као носилац израде Закона, обавестило нас је да наш захтев има карактер иницијативе коју ће размотрити приликом наредних измена и допуне Закона о порезима на оружје.

Војни пензионери ни криви ни дужни имају јако пуно проблема око оружја. Плаћање пореза на оружје постоји само у Р. Србији. Трофејно оружје до 5. марта морали су да пререгиструју или да га онеспособе или предају држави. Пререгистровање захтева лекарско уверење, низ потврда што пензионере у високој старосној доби огромно оптерећује и захтева велике трошкове.

Здравственој заштити војних пензионера Удружење посвећује посебну пажњу. Успостављена је изузетна сарадња са руководством војно-здравствене службе, а наши захтеви и предлози се уважавају и реализују. Проблем из домена здравствене заштите расправљани су скоро на свим седницама Главног одбора.

Примарна здравствена заштита подигнута је на виши ниво, а попуном лекарима са завршеним студијима на Војномедицинском факултету прве и друге генерације отклониће се дугогодишњи проблеми непопуњености кадром. Побољшава се однос особља ВМА према војним пензионерима и све примедбе на рад озбиљно се

разматрају и пружају одговори на постављена питања.

У циљу даљег побољшања здравствене заштите неопходно је:

- смањити чекања за прегледе на магнетну резонанцу и холтере (чека се од 6 до 12 месеци);
- да се трошкови за боловање професионалних војних лица до 30 дана, не исплаћују из средстава Фонда за СОВО;
- побољшати набавку лекова и санитарског материјала;
- укинути незакониту одлуку о неплаћању трошкова при одласку на прегледе ван места боравка;
- права војних осигураника изједначити са правима цивилних осигураника (новчана накнада за телесно оштећење 100%, дијабетичари – 10 дана опоравка, индикације за рехабилитацију, повраћај више уплаћене партиципације и друго);
- ускладити Правилник о медицинско-техничким помагалима са цивилним којег примењује Републички фонд за здравство и сваке године иновира, а наш није мењан од 1994. године;
- донети одлуку и отворити герантолошки центар у Београду.

Определити више станова за војне пензионере

Стамбено обезбеђење је за 8.718 војних пензионера, од којих су њих 4.221 без икаквог стана, је изузетан проблем за који држава скоро да нема решење.

Набавка станова од средстава добијених од продаје сувишне имовине је знатно испод очекиваног, па је за радикално решење овог питања потребно у буџету планирати и обезбедити финансијска средства за стамбену изградњу.

Нормативна и правилска регулатива за рангирање и доделу станова захтева иновирање и довођење свих категорија у приближно исти положај а нарочито по питању:

- одлучивања колико којој групи да се додели станова;
- смањивања бодова за војне пензионере који станују у војним објектима;
- високих трошкова за струју, воду и ко-

Признање диригенту УА МО „Станислав Бинички“

ПЛАКЕТА ЗА ЧЕТИРИ ДЕЦЕНИЈЕ РАДА

Диригент Уметничког ансамбла Министарства одбране „Станислав Бинички“ Павле Медаковић добитник је Плакете Удружења војних пензионера Србије за предан вишегодишњи уметнички рад и сарадњу са том организацијом. Признање је поводом четири деценије уметничког дириговања Павлу Медаковићу на седници годишње Скупштине Удружења, уручио председник УВПС генерал-потпуковник у пензији Љубомир Драгањац.

Иначе, ових дана струковна организација музичара Србије прогласила је концерт организован поводом четити деценије уметничког рада Павла Медаковића за најбољи у Србији одржан током 2016. године.

муналије за становање у војним објектима;

- повећање процента за доделу станова војним пензионерима (у односу на укупан број који немају стан 44% су пензионери а добијају 35% станова);

- стално тражење истих докумената пре сваке поделе станова;

Сматрамо да је потребно што пре покренути измену Правилника како би се отклонили ови и други недостаци.

Предстоје нам велике обавезе у решавању ових и других проблема, али је најважније да се очува јединство и да успешно организујемо и спроведемо редовне изборе на свим нивоима Удружења.

Време пред нама биће испуњено многобројним активностима, нећемо попустити нити штетити себе све док не остваримо оно што нам припада.

Потом је члан ИзОд ГлОд Скупштине УВПС Остоја Поповић: навео да је у јануару ове године УВПС упутило допис свим Оп-ГрОд УВПС да доставе предлоге допуне и измене нормативних докумената УВПС. У писаној форми одговорило је 14 Оп-ГрОд УВПС, од којих је девет имало предлоге за измену нормативних докумената УВПС, а пет је одговорило да немају предлога. Већина осталих Оп-ГрОд УВПС је телефоном известило да немају предлога. Предлози су изучени и на основу њих су сачињени предлози са образложењем.

Предлози су усвојени огромном већином гласова. Прихваћен је предлог плана за идућих дванаест месеци.

Закључујући седницу Скупштине Марко Неговановић је нагласио да преко УВПС можемо да бранимо своја права и интересе и да утичемо да се она (права) поштују и остварују. Удружење је једно од основних наших друштвених вредности за које се треба борити тако да очувамо јединство организације војних пензионера на свим нивоима. Критике треба да буду конструктивне, да нуде нова решења и да су реалне. Свима нам је стало да неко право принципијелно остваримо до краја. Али се морамо руководити, поштујући жеље и принципе, да је оно што постигнемо остварење реалног и могућег.

Са 15. седнице Главног одбора УВПС

**УВЕРТИРА ЗА ГОДИШЊУ
СКУПШТИНУ**

У Хорској сали Дома ВС 10. маја одржана је 15. седница Главног одбора Скупштине УВПС којом је председавао председник Љубомир Драгањац. На почетку седнице председавајући је поздравио присутне и уручио Повељу УВПС проф. др пуковнику Зорану Шегрту, помоћнику начелника ВМА за лечење, истакавши професорове заслуге за највише признање УВПС.

Пуковник Зоран Шегрт захвалио је на признању, исказавши то речима части и изразио уверење да је високо признање, за заслуге, додељено свим сарадницима у тој престижној медицинској и научној установи. Потом је чланове Главног одбора обавестио о томе шта је у минулом периоду учињено на ВМА, наводећи велики број упоредних података. Изнео је и податак да се у 2016. години од укупног броја пружених услуга, 68% односи на војне осигуранике а 32% на цивилне, што демантује неодговорне гласине према којима се у ВМА већински лече цивилни осигуранци.

На седници је једногласно усвојен записник са претходне седнице, разматран је предлог дневног реда и материјала за седницу редовне годишње Скупштине, а чланови Главног одбора су подржали предлоге за измене и допуне Програма рада УВПС, Статута УВПС, Правилника о одговорности чланова УВПС, Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи у УВПС. Том приликом обавештени су о Годишњим извештајем Надзорног одбора, а разматран је и подржан Годишњи извештај о финансијском пословању УВПС у 2016. години.

Под тачком разно, разматрано је још неколико текућих питања од значаја за Удружење. Такође су разматрани предлози Извршног одбора ГО УВПС за доделу социјалне и хуманитарне помоћи, јер је била реч о специфичним случајевима.

Између осталог донета је одлука да у Статуту УВПС остане одредба да општинске-градске организације бирају једног потпредседника. С тим у вези договорено је да изабрани потпредседници у Нишу и Новом Београду остану до краја мандата.

Разматран је и предлог ОпОд УВПС Обреновац да се Милораду Орловићу додели Повеља УВПС, а Слободану Пешићу Плакета УВПС. Из ОпОд УВПС Земун стигао је предлог да се Повеља УВПС додели Јову Вујиновићу. Сви предлози једногласно су прихваћени.

Пуковник проф. др Зоран Шегрт поднео је детаљан извештај о раду ВМА

3. П.

Допис Влади РС и надлежним одборима Скупштине РС

ИСТИНА НА ВИДЕЛО

Председник УВПС Љубомир Драгањац, у својству председника Иницијативног одбора за подношење народне иницијативе, упутио је Влади Републике Србије и надлежним одборима Народне скупштине Републике Србије допис следеће садржине:

„На основу члана 15. став 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/2010), тражимо да нас обавестите да ли је председник Народне скупштине доставио том одбору на разматрање Предлог Закона о престанку важења Закона о привременом уређивању начина исплате пензија („Службени гласник РС“, бр. 116/14) и Предлог Закона о изменама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/2003, 64/2004, 84/2004, 85/2005, 101/2005, 63/2006, 5/2009, 1 07/2009, 101/2010, 93/2012, 63/2013, 102/2013, 75/2014 и 14/2014), који су поднети по основу спроведеног поступка народне иницијативе, и када, те да ли је тај одбор доставио председнику Народне скупштине своје мишљење по тим предлозима закона, када и какво“.

Обраћање председнику
Народне Скупштине
Републике Србије
Маји Гојковић**ДА ЛИ СКУПШТИНА
КРШИ УСТАВ**

Председник УВПС Љубомир Драгањац, у својству председника Иницијативног одбора за народну иницијативу упутио је 12. маја писмо председнику Народне Скупштине Републике Србије Маји Гојковић следеће садржине:

„Дана 17. новембра 2016. године, а на основу спроведене народне иницијативе коју је потписало 33.898 чланова овог Удружења и других грађана, поднели смо Народној скупштини предлоге закона и то: Предлог Закона о престанку важења Закона о привременом уређивању начина исплате пензија („Службени гласник РС“, бр. 116/14) и Предлог Закона о изменама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/2003, 64/2004, 84/2004, 85/2005, 101/2005, 63/2006, 5/2009, 1 07/2009, 101/2010, 93/2012, 63/2013, 102/2013, 75/2014 и 14/2014).“

По одредби члана 152. Пословника Народне скупштине, били сте дужни напред наведене Предлоге закона одмах по пријему доставити народним посланицима, надлежним одборима (из члана 48, 52 и 61. Пословника) и Влади, што, колико нам је познато, нисте учинили. Алтернативно, уколико сте сматрали да наведени предлози закона нису поднети у складу са Уставом, Законом и Пословником Народне скупштине, били сте дужни поступити по одредби члана 153. Пословника Народне скупштине, што, такође нисте учинили, па закључујемо да поднети предлози закона испуњавају услове за увршћење у дневни ред седнице Народне скупштине прописане чланом 85. став 2. Пословника Народне скупштине.

Међутим, по напред наведеним предлозима, Народна скупштина није одлучивала ни на једној у међувремену одржаној седници, нити су ти предлози изношени на разматрање ради уврштавања у дневни ред тих седница, иако је предложено да се о ови предлози закона разматрају по хитном поступку.

Овакво, објективно цењено, игнорисање предлога народне иницијативе и кршење Устава и закона од стране највишег законодавног органа већ резулте негативним коментарима и политичким тензијама међу потписницима народне иницијативе, па се не могу искључити јавни протести у свим градовима где је народна иницијатива потписивана.

Са изнетих разлога, апелујемо да се на једној од првих наредних седница Народне скупштине поступи по наведеним предлозима закона у складу са Пословником Народне скупштине.

Алтернативно, уколико евентуално сматрате да постоје разлози да се предметни предлози не уврсте у процедуру одлучивања по њима, очекујемо да нам се ти разлози писано саопште, ради нашег опредељења у погледу подношења жалбе надлежном суду, сходно одредби члана 41. Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник РС“, бр. 48/4 и 11/98).“

Београд: Генерална скупштина Међународног консултативног комитета

ПРИЗНАЊА КЛУБУ ГЕНЕРАЛА И АДМИРАЛА

У Братислави, престоници Словачке од 8. до 10. маја одржана је Генерална скупштина, пета по реду, Међународног Консултативног Комитета (МКК) организација официра у пензији и резерви.

Поред организација из 29 земаља света МКК обједињава и међународно удружење ветерана „Ветерани света“ и удружење „Плави шлемови“.

Скупштини је присуствовала и делегација Клуба генерала и адмирала Србије у саставу: генерал-пуковник у пензији др Видоје Пантелић, потпредседник МКК, генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић, председник Клуба генерала и адмирала Србије и генерал-мајор у пензији Радослав Шкорић, секретар у МКК.

На Скупштини је изабрано ново руководство, са досадашњим председником МКК господином Александром Квашњиним на челу. Том приликом анализиран је рад између две скупштине. Усвојен је и Меморандум о мерама за активирање напора међународне заједнице резервних официра и ветерана у супротстављању тероризму и екстремизму.

У анализи рада МКК између две скупштине посебно је истакнута активност Клуба генерала и адмирала Србије у организацији и реализацији ме-

ђународног научног скупа, одржаног у Београду 2014. године, поводом стогодишнице Првог светског рата.

У непосредним разговорима са члановима делегација других земаља, током Скупштине, делегација Клуба генерала и адмирала Србије дала је значајан допринос афирмацији Србије и Војске Србије. Генерал Пантелић је поднео реферат о раду Клуба генерала и адмирала Србије и проблемима у међународној заједници у вези са тероризмом, проблемима са мигрантима и нестабилној ситуацији на Балкану, на коју утичу светске силе. Генерал Шкорић је учествовао у концепирању садржаја Меморандума, а и успостављању контаката и размени искустава са другим удружењима.

За допринос Клуба генерала и адмирала Србије раду МКК, генерал-пуковник у пензији др Видоје Пантелић проглашен је почасним потпредседником МКК, а уручена му је и почасна грамата Удружења официра у пензији и резерви Украјине. Генерал-потпуковнику у пензији Миломиру Миладиновић додељена је Медаља официрске солидарности.

Чланови скупштине учествовали су у полагању венаца поводом 9. - маја Дана победе на Споменик палим борцима у Другом светском рату. **М.М.**

Седница Градског одбора УВПС Ниш

О СВЕМУ ПО МАЛО

Градски одбор УВПС Ниш 11. маја одржао је седницу, на којој су разматрана актуелна питања везана за рад Организације. Чланови Градског одбора су обавештени о свим активностима између две седнице. Посебно је било речи о активностима везаним за усклађивање пензија, затим за стаж осигурања са увећаним трајањем у износу од 20 одсто.

Председник Надзорног одбора је обавестио чланове Гр Од да је прегледао материјално-финансијско пословање за прво тромесечје и да нема

примедби на пословање Удружења.

Како наступа лепше време, питање организовања излета постало је актуелно, што је такође разматрано на седници, па је инсистирано да се том питању посвети посебна пажња и да средства за ту сврху буду строго наменска.

Председник ГО обавестио је чланове о недавно одржаној седници Главног одбора, УВПС, са посебним нагласком на предложене допуне Статута, Програма и других правилника, који ће се разматрати на Скупштини УВПС.

Чланови Гр Од су такође упознати са чињеницама везаним за народну иницијативу, а и свим другим мерама које предузео Главни одбор.

З. Јашовић

Подгорица: Са 5. Скупштине МКК

ДОПРИНОС МИРУ

У Братислави је недавно одржана 5. генерална скупштина Међународног савјетодавног комитета резервних официра – ветерана, под називом „Мисија мира и пријатељства“, која је окупила представнике војних пензионера из 29 земаља Европе и Азије.

Конференцији из Удружења војних пензионера Црне присуствовали су председник и секретар Павле Бандовић и Радивоје Здравковић.

Тема Конференције, чија је тема била мир, безбједност, пријатељство, свијет без ратова, отворио је председник ИАЦ-а Александар Кањшин, који је поздравио делегате земаља учесница, а затим поднио извјештај о досадашњем раду војних ветеранских организација – ИАЦ.

У реферату Кањшин је истакао: значај ИАЦ у залагању за мир, развој хуманитарних веза међу ветеранским организацијама, бригу о ветеранима оружаних снага, сарадњу у области војне културе, рад на формирању морала, васпитању младог нараштаја и утицај на владајуће гарнитуре да међународне конфлике рјешавају преговорима, договорима и мирним путем.

У име Удружења војних пензионера Црне Горе Павле

Чланови црногорске делегације

Бандовић је захвалио на позиву за учешће, а затим рекао да за њега представља посебну част што присуствује скупу посвећеном миру, антифашизму и слободи. У говору је истакао да долази из Црне Горе, мале балканске државе која има разлога да се поноси својим доприносом у антифашистичкој борби. Црна Гора је међу првима у Европи дигла устанак (13. јула 1941. године) и четири године била у строју побједника над фашизмом. Црна Гора и њен слободарски народ никада у својој историји нијесу ни признали ни трпјели окупатора иако кроз историју није је мимоишао ни један рат на Балкану.

–Ми живимо на брдовитом Балкану, то јест на бурету барута. Ситуација је немирна, па су могући конфликти већих размјера. Залажемо се за мир, ми добро знамо што је рат, јер су то деведесетих година наши ветерани искусили на својој кожи, чије последице и данас трпи мој народ. То је разлог да подржавамо Декларацију ИАЦ-а о мјерама за очување мира у рјешавању међудржавних сукоба мирним путем, закључио је Бандовић и уручио захвалнице председнику Кањшину, секретару Кумакову и домаћину конференције Бранарику, за допринос у очувању мира и сарадње са Удружењем војних пензионера Црне Горе.

На основу реферата и дискусија делегата, усвојена је Декларација за рад ветеранских организација у очувању мира и даљој сарадњи.

За председника и секретара једногласно су поново изабрани Кањшин и Кумаков, који су дали немјерљив допринос у раду ветеранских организација.

Завршило се свечано - размјеном поклона, додјелом признања, одласком на полагање вијенаца палим ослободиоцима Словачке, обиласком музеја и старог дијела града. **Р. З.**

Са седнице Скупштине УВПС Раковица

ГРАДИЋЕ СЕ КЛУБ ПЕНЗИОНЕРА

Трећа редовна седница годишње Скупштине 6. сазива општинске организације УВПС Раковица одржана је 23. априла у просторијама Месне заједнице „Видиковац“. Скупу су присуствовали председник УВПС Љубомир Драгањац, председника Извршног одбора ГО УВПС Зоран Вучковић, члан ГО УВПС Зоран Јанковић, заменик председника Општинског одбора СУБНОР-а Драгомир Петровић и председник Надзорног одбора Скупштине УВПС Миле Глумац.

Извештај о раду Оп Од УВП Раковица поднео је председник Милорад Колашинац. Метод рада, како је истакао, сводио се на одржавање редовних седница Општинског одбора, по потреби и ванредних и непосредним пријемом чланова сваког уторка и четвртка од 10 до 12 часова. У просеку сваког дана одређеног за пријем чланова просечно је долазило двадесетак корисника војне пензије. Општински одбор је редовно пратио ситуацију, одржавао добру комуникацију са чланством, настојећи да објективно савлада текуће проблеме. Чињени су значајни напори да се помогне корисницима војне пензије у остваривању закинутих права за период од 2004. до

2007. године и ванредно усклађивање пензија од 2008. до 2015. године. Члановима су пружене подробне информације и помоћ за покретање тужбених захтева. До сада је поднето више од 500 тужби основном суду, по пресудама наплаћено су 462 тужбена захтева, а 15 пресуда је укинута и враћено на поновно суђење.

Током минулих дванаест месеци посеђивани су болесни и тешко покретни војни пензионери, пружена им је информација о активностима удружења и помоћ у остваривању права.

Од 1560 корисника војне пензије у оп-

За седницу Скупштине увек влада велико интересовање чланова

штине Раковица, чланови УВПС су њих 615, што се сматра недовољним бројем. Млађи војни пензионери углавном нису заинтересовани за рад у Удружењу.

У сарадњи са цивилним удружењем пензионера код општинских органа власти покренута је иницијатива за изградњу клуба пензионера, што је прихваћено тако што је ушло у план рада општине Раковица. Очекује се да клуб буде завршен за годину, две.

Председник УВПС Љубомир Драгањац и председник ИзОд ГО УВПС Зоран Вучковић, детаљно су информисали присутне о активностима УВПС и свему ономе што је занимало војне пензионере.

З. П.

Из активности војних пензионера Лознице

И СКУПШТИНА И ИНФОРМИСАЊЕ

Средином маја одржана је редовна седница годишње Скупштине УВП – Лозница. Том догађају присуствовали су председник Удружења Љубомир Драгањац, председник Извршног одбора ГО УВПС Зоран Вучковић, гости из Шапца, Сремске Митровице и из града.

Председник УВП Лозница Слободан Ђуричић, врло сажето изнео је резултате једногодишњег рада Удружења, на које су чланови поносни.

Са великим интересовањем чланови су очекивали да их челни људи УВПС „из прве руке“ информишу о активностима УВПС.

Зоран Вучковић је најпре изнео, неправилан однос ранијих чланова Министарства одбране према војним пензионерима, од којих данас потичу проблеми. Садашњи Министар одбране, према Вучковићевим речима, вољан је да се договором реше проблеми војних пензионера. Вучковић је као велики проблем истакао стамбену проблематику који државни органи не решавају темпом који се очекује. Веома је добро то што чланови Удружења сваког месеца издвајају средства и додељује пристојну помоћ материјално угроженим колегама.

Председник УВПС Љубомир Драгањац највише се задржао на односу УВПС - држава, наводећи да су и војни пензионери равноправни грађани, да су најорганизованија друштвена структура и најактивнији у многим областима. Као такви не могу да буду грађани другог реда и да им се олако закидају основна људска права - право на зарађену пензију. Драгањац је истакао различит однос локалних самоуправа према војним пензионерима. Лозничко УВП је једна од мањих организација, али ради веома добро и успоставило је добру сарадњу са локалном самоуправом, навео је председник УВПС.

По завршетку Скупштине организовано је пријатно дружење учесника.

С. Стојановић

Наша осматрачница

ЧИНОВНИЧКИ ОТКЛОН

О недавно одржаној вежби
„Челик 2017“ из другог угла

Свака војна вежба круна је обуке и технолошких достигнућа у развоју система одбране и војске као институција државе. Такве врсте активности (вежбе) су, уједно, и средство за одвраћање од агресије. Када је војска јака, а разуђени одбрамбени систем беспрекорно функционише у свим условима, тешко ће се могући агресор одлучити на оружани напад против те и такве државе. Јавности је позната и чињеница да је свака војна вежба скопчана и са не баш малим трошковима. Стога се приказ могућности силе одвија у одређеним временским размацима.

Недавно организована вежба „Челик 2017“ једна је од оних какве се планирају и реализују једном у више година. Овога пута приказана су и средства наоружања и војне опреме која се налазе у развоју, односно у фази испитивања. И не само да су та средства приказана како изгледају на техничком збору, већ је из њих гађано. У релативно кратком времену, на малом простору, изведен је велики број гађања, па су посматрачи вежбе могли да се увере у прецизност и разорну моћ новог српског оружја.

Уз државни и војни врх Србије на вежбу су позвани и инострани војни представници. Позивнице једино нису упућене Удружењу војних пензионера Србије и Клубу генерала и адмирала Србије, репрезентативним и струковним институцијама војнопензионерске популације. Реч је о људима који су деценијама пре тога градили одбрамбени систем и командовали војним јединицама који су и те како заинтересовани да на лицу места виде најновија технолошка достигнућа домаће памети и одбрамбене индустрије. Када је неко из Клуба генерала телефоном приупитао чиновника у Министарству одбране да ли су упућене позивнице, добио је одговор да овога пута позивање није предвиђено јер је недовољан број места на свечаној трибини. Па зар би те, барем две, столице представљале толики терет за простор на трибини? Да ли су могле столице да се сместе неге поред трибине или на другом погодном месту?

Све у свему, свесно или несвесно, упућена је лоша порука коју је тешко анулирати или ублажити. У Удружењу војних пензионера Србије чули смо реакцију да би рађе његови представници присуствовали војној вежби него, на пример, новогодишњем пријему.

После свега остаје да лебди питање ко је у систему одбране донео одлуку да војне ветеране не позове на вежбу, упркос изузетно доброј сарадњи са удружењима које окупљају пензионисане старешине. Непознаница је и то да ли је, с тим у вези, консултована Управа за традицију, стандард и ветеране?

З. ПЕШИЋ

Скуп војних пензионера Сремске Митровице

РАДИЛО СЕ У ОТЕЖАНИМ УСЛОВИМА

У великој сали Дома градских пензионера на Сави у Сремској Митровици 25. априла одржана је редовна седница годишња Скупштине Градске организације УВПС.

Скупштини су, уз 54 делегата, присуствовали и председник УВПС Љубомир Драгањац, председник ИО УВПС Зоран Вучковић, начелник Војног одсека Сремске Митровице потпуковник Зоран Лемал, заменик начелника Полицијске управе Влада Васелек, представник Команде гарнизона Милован Богдановић, представници града, затим председник пензионера Сремске Митровице Мира Тресканица, председник Удружења пензионисаних железничара Мирко Драгојловић, председник ПТТ пензионера Милан Крњајић, представник СУБНОР-а Сремске Митровице и председник ОРБС Сава Груић.

Извештај о раду Градске организације УВП између две седнице Скупштине поднео је председник Светислав Петровић.

– Ништа ново нећу рећи, а да сви не знамо, да је организација радила у врло отежаним условима, да је све више КВП чији стандард из дана у дан опада, пре свега због неуставног одузимања од пензија, а цене из дана у дан расту. Све ово и те како утиче на расположење КВП. Мањи део КВП подржава некакве неформалне групе, али за сада немају битан утицај на организацију, јер сматрамо да је другачије мишљење легитимно и прихватљиво све до оног који се коси са Статутом УВПС. Може се констатовати да је организација јединствена и стабилна.

У даљем излагању Светислав Петровић је истакао да је у току 2016. године организација већину задатака из Годишњег плана рада реализовала, осим сарадње са локалном самоуправом и медијима.

– Надали смо се да ће новоизабра-

на локална самоуправа имати времена за нас. Међутим, већ при првом нашем потезу, односно позиву за присуство седнице Скупштине нису се одазвали. Циљ нам је да градоначелника обавестимо да на територији за коју је одговоран, поред удружења за заштиту животиња и неких других, постоји и УВПС, које се бори за заштиту права и помоћ КВП и да је то веома озбиљна организација која има Статут и Програм, итд... Остварена је веома добра сарадња са сродним организацијама из Сремске Митровице, а посебно истичемо веома добру сарадњу са УВПС Шапца, Лознице и Руме.

Један од приоритетних задатака у 2016. години било је прикупљање потписа за народну иницијативу. Успели смо да обезбедимо 643 потписа, то јест готово три пута више него што има КВП. Овим смо показали да смо поносни на то што смо били и што јесмо. Руководству УВПС упућујемо апел да буде истрајно јер имају снажну подршку огромне већине чланства, нагласио је Петровић.

Председник ИО Зоран Вучковић присутне је обавестио о активности тог тела. Посебан нагласак ставио је на разговор делегације УВПС са министром одбране Зораном Ђорђевићем.

Узимајући реч, председник УВПС Љубомир Драгањац је поздравио све чланове Скупштине и госте. Информисао је потом КВП о напорима УВПС за остваривање основних права и предузетим активностима Удружења у погледу народне иницијативе и другим питањима која занимају војне пензионере.

На крају је председник Градске организације Сремске Митровице захвалио присутним члановима Скупштине и гостима, посебно председнику УВПС Љубомиру Драгању и председнику ИО ГО Зорану Вучковићу.

П. Добић

Државна церемонија посвећена цивилима страдалим током агресије НАТО-а

НАЈТУЖНИЈИ ДАН

У Нишу је, код споменика жртвама агресије НАТО-а, одржана државна церемонија полагања венца и одавања почаст цивилним жртвама током агресије НАТО-а. Делегацију државе на церемонији предводио је државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Драган Поповић, а венце су на споменик жртвама касетних бомби положили представници Војске Србије, у име Нишавског округа др Александар Цветковић, затим градоначелник

Ниша Дарко Булатовић, председник Скупштине града Ниша Раде Рајковић, председници градских општина, представници борачких удружења и Удружења војних пензионера.

Најтужнији дан за Нишлије је 7. мај, јер је тог дана 1999. године злочиначка авијација НАТО-а бацила више товара касетних бомби на нишку пијацу, на Клинички центар и насељени део града, мада нигде у близини није било војног објекта. Погинуло је 17 цивила, а међу њима и једна трудница. Због тога је тај дан одређен као Дан сећања на цивилне жртве агресије НАТО-а.

Током агресије 1999. године Ниш је гађан 40 пута, испалењено је 324 пројектила, а 56 Нишлија је изгубило животе.

М. Пантелић

У посети колегама смештеним у дому за остарела лица

БРИГА НА СВАКОМ КОРАКУ

Чланови Градског одбора УВПС Ниш мр Милутин Пантелић, др Витомир Панчић, Топлица Илијић и Станко Боснић, посетили су Дом за смештај старијих лица „Заплање – мој дом“ у Гаџином Хану и посетили чланове Удружења смештена у тој установи.

Многи времешни људи нерадо иду у дом, јер се сматрају одбаченим и сувишним у породици и од родбине и то тешко доживљавају. Међутим, већина случајева је таква да је одлазак у дом за старе неминован, јер због здравственог стања старих лица, због обавеза које чланови породице имају, у многим случајевима дом је једино решење.

Ићи у дом није добро, али бити у оваквом дому је стварно лепо.

Дом за стара и непокретна лица „Заплање – мој дом“ налази се у лепом, непрометном и мирном делу Гаџиног Хана, у подножју Суве планине и на самој обали Кутинске реке. Удаљен је 17 км од центра Ниша.

У удобном смештају и уз негу у новоуређеном комфорном простору, корисницима су на располагању собе различитог комфора становања, почев од апартмана, једнокреветних, двокреветних и трокреветних соба.

У корисницима дом буди љубав, топлину, сигурност и заштиту, јер је за негу и бригу старијих лица обезбедио стручно и квалитетно особље, непрекидно 24 сати. У прилогу ове идеје и констатација да је Дом добио лиценцу за рад од Министарства рада.

Добро би било када би имали више оваквих домована широм земље, јер би се однос и мишљење према домовима мењао у позитивном смислу.

Мр М. Пантелић

Земун

ПОШТА ОСЛОБОДИОЦИМА

На Дан победе над фашизмом, у Земуну је одржана комеморација испред споменика ослободиоцима а у парку центра града. Председник СУБНОР-а Земун, Миодраг Здравковић, поздравио је госте: генерале Бранислава Поповића и Владимира Брдарца, те Душанку Лукић, Бору Херцеговца и борце.

О значају 9. маја говорио је пилот Радослав Лазаревић. У културно-уметничком програму учествовали су ученици и наставници

ОШ „Светозар Милетић“ из Земунa. Венце су на споменик ослободиоцима Земунa положили делегације општине Земун, СУБНОР-а, Општинског одбора УВПС у саставу Цветко Јокановић, Драгољуб Лазић и Томо Кузмановић, Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца у којој су били Војислав Стојановић, Бошко Војводић и Ристо Ђекић и других удружења.

Дружење је настављено у просторијама СУБНОР-а Земун.

Т. Митушев

Признање у праве руке: Биљана Вејиновић и Зоран Јанковић

Са седнице Скупштине Оп Од УВПС Чукарица

СВЕ СЕ ТЕЖЕ ЖИВИ

У просторијама Месне заједнице „Церак – Виногради“ 24. априла одржана је седница редовне годишње Скупштине Општинског одбора УВПС Чукарица. Скупу су присуствовали председник УВПС Љубомир Драгањац и председник Извршног одбора ГО Зоран Вучковић.

Услови у којима смо радили били су веома тешки, због нерешених статусних питања корисника војне пензије и недовољне ангажованости и незаинтересованости надлежних државних органа за њихово решавање. Наведени проблеми негативно су утицали на финансијско функционисање Удружења, јер је смањивањем чланарине, због смањења пензија, усложњено обављање задатака, рекао је у свом извештају Зоран Јанковић, председник Општинског одбора Чукарица.

Подсећање на Други светски рат

ДА СЕ НИКАДА НЕ ПОНОВИ ЗЛО

У складу са традицијом Шабац је свечано обележио 72-годишњицу од победе над фашизмом, придруживши се европским народима који су се борили против тог планетарног зла. На Доњешорском гробљу, познатијем као партизанско гробље, окупало се стотинак грађана: бораца, војних пензионера, припадници Војске Србије и других поштоваоца палих бораца - победника у Другом светском рату.

Венце и свеће цвеће на спомен-обележје у Шапцу положили су представници СУНБОР-а Шапца и Богатића, припадници Команде гарнизона Шабац, представници Удружења војних пензионера Шапца, чланови Управе града Шапца, друштва за неговање традиција ослободилачких ратова и други.

О последњим данима рата 1945. године присутнима су беседили председници СУБНОР-а Шабац – Владимир Нинковић и Богатића – Мирољуб Јосиповић.

Најбројнија је делегација била је из УВП

Примена непопуларног закона о умањењу пензија за већину КВП је постала неподношљива, тим више што надлежни органи нису утврдили докле ће да траје. Током 2016. године Оп Од поднето је 15 захтева за социјалну и хуманитарну помоћ, а њих 13 добило је финансијску помоћ.

Војни пензионери, како је речено на скупу, не траже привилегије, свесни су да морају да деле судбину народа, али су незадовољни тиме што им се укидају Уставом загарантована права. Све што захтевају је поштовање Устава и закона.

Чукаричани су самокритично констатовали да нису радили довољно на омасовљењу чланова, а посете болеснима и непокретнима традиционална је активност која се негује са посебном пажњом. Добро се радило у извештајном периоду, али има резерви за унапређење разноврсних активности чланова.

Лист „Војни ветеран“ испунио је очекивања војних пензионера, па се поред садашњих 80 претплатника очекује да већи број чланова редовно узима гласило које живот значи.

Просторије Месне заједнице „Церак – Виногради“ отворене су за све оне који желе да се укључе у рад Удружења.

Посебну пажњу делегата побудило је свестрано излагање председника УВПС Љубомира Драгањаца и секретара ИзОД ГО УВПС Зорана Вучковића.

Председник Оп Од Зоран Јанковић уручио је захвалницу Биљани Вејиновић, управници Амбулантае „Церак – Виногради“.

3. П.

Шапца, коју су сачињавали Ђорђе Момчиловић, Милан Бркић, Радмила Косановић, Драги Крстановић, Слободан Марковић и Илија Драгутиновић.

Ни овога пута се млади у већем броју нису одазвали у активности везаној за неговање светлих традиција нашег народа.

Стеван Стојановић

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у априлу 2017. године

УБЛАЖЕНО 25 НЕВОЉА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 8. маја 2017. године, размотрио захтеве преостале а нерешене из марта и део захтева који су достављени у априлу 2017. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Сомбор КД : 36.000,00 - по члану 6.511,25 динара,

ОпОр Чачак ПВ : 29.000,00 - по члану 10.898,87 динара,

ОпОр Панчево ШС : 32.000,00 - по члану 9.467,64 динара,

ОпОр Чачак ВТ : 29.000,00 - по члану 12.468,25 динара,

ОпОр Ниш ПЗ : 29.000,00 - по члану 12.271,48 динара,

ОпОр Краљево ТН : 25.000,00 - по члану 12.356,10 динара,

ОпОр Бела Црква КС : 32.000,00 - по члану 8.746,50 динара,

ОпОр Зрењанин СГ : 32.000,00 - по члану 9.217,35 динара,

ОпОр Зрењанин ГЈ : 32.000,00 - по члану 9.217,35 динара,

ОпОр Краљево ЖП : 32.000,00 - по члану 7.995,82 динара,

ОпОр Прокупље ВЉ : 25.000,00 - по члану 11.635,91 динара,

ОпОр Крагујевац МБ : 32.000,00 - по члану 12.281,00 динара,

ОпОр Земун ДМ : 36.000,00 - по члану 7.179,40 динара,

ОпОр Прокупље КЉ : 25.000,00 - по члану 7.864,86 динара,

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,

ОпОр Нови Београд ПМ : 15.000,00 - по члану 13.886,67 динара,

ОпОр Суботица РМ : 8.000,00 - по члану 7.864,86 динара,

ОпОр Крагујевац РД : 15.000,00 - по члану 23.676,27 динара,

ОпОр Смедеревска Паланка ОР : 12.000,00 - по члану 18.246,98 динара,

ОпОр Смедеревска Паланка ДМ : 10.000,00 - по члану 18.776,09 динара,

ОпОр Земун СЉ : 15.000,00 - по члану 18.748,98 динара,

ОпОр Зајечар ШИ : 6.000,00 - по члану 21.591,40 динара,

ОпОр Зајечар ММ : 10.000,00 - по члану 19.266,24 динара,

Ц) На основу члана 4. став 2. Правилника,

ОпОр Шабац СИ : 30.000,00;

ОпОр Вождовац МВ : 30.000,00;

ОпОр Ваљево НМ : 30.000,00,

Новчана средства ће бити уплаћена на текуће рачуне до 12. маја 2017. године

Извршни одбор

Под насловим „Загонетна личност Јован Милановић“ париски Монд (5. 11. 1998) објавио је „потеру“ за министром саветником у Мисији СРЈ при ЕУ. Француска штампа открила је да се под тим именом крије потпуковник КОС, који је некада у Алжиру, заједно са Русима, формирао њихову тајну службу против Француске. Преузета је и информација из босанске и хрватске штампе да је то „пуковник који је три године био десна рука генерала Ратка Младића“. Ни једно, ни друго, ни треће... Био је већ унапређен у чин генерал-мајора.

Ко је, заправо, Јован Милановић?

Рођен је у селу Тмава код Куршумлије. У историјату куршумлијске економске школе рангиран је под бројем један, као ученик са најуспешнијом каријером свих генерација. Потом је завршио Војну академију КоВ, Командно-штабну академију КоВ и Школу националне одбране. Његов дипломски рад „Радикална агресија на СФРЈ којој претходи специјални рат и оружана побуна на Косову и Метохији“ архивиран је у библиотеци Центра високих војних школа као наставна литература. У ЈНА и ВЈ обављао је веома значајне дужности: начелник одељења за ратне доктрине, војни изасланик у Алжиру и Тунису, уграђени обавештајни официр (министар саветник) у Бриселу за праћење активности и припреме НАТО-а за агресију на СРЈ, заменик начелника Војнообавештајне службе (током агресије НАТО-а и касније). Пензионисан је са дужности помоћника министра одбране за међународну војну сарадњу и политику одбране. Ванредно је унапређен у чин поручника и генерал-потпуковника. Почасни је генерал-лајтант ОС Украјине.

Биографија му је објављена у лексикону „Srpski WHO is WHO“ (Ко је ко у Србији), као личност која је постигла изузетне резултате у професији. Након евакуације из Брисела, белгијски МИП прогласио га је „Personna non grata“. У специјалном додатку „Вечерњих новости“ од 7. јула 2014. уврштен је међу 20 најпознатијих српских шпијуна (актери великих светских афера).

■ Дан сећања у Србији обележава се као значајна вертикала нашег народа у дугој историји борбе за слободу. Као и много пута раније, војска и народ супротставили су се вишеструко надмоћнијој сили. Које су основне карактеристике агресије НАТО-а и шта бисте издвојили као драгоцено искуство?

– Агресија НАТО-а против СР Југославије 1999. године представља злочин против мира и човечности. Она је извршена кршењем Повеље УН, Завршног документа ОЕБС-а и без одобрења Савета безбедности. Извршена је супротно чл. 5 Вашингтонског документа о формирању НАТО-а. То је била агресија „демократских“ земаља, које су погизале најважније демократске и цивилизацијске вредности универзалне принципе, право, уставне институције, истину, хуманост и морал. Агресија је имала вишедимензионалне карактеристике, које до тада војна наука, историја ратовања и геополитика нису познавале. Била је то коалициона агресија 19 земаља чланица НАТО-а са три континента против једне мале земље.

По методологији одређивања димензија светског рата, био је то почетак новог глобалног, цивилизацијског сукоба, који је по-

Генерал-потпуковник у пензији
Јован Милановић

КОРАК ИСПРЕД НАТО-а

Обавештајне службе владају политичким и економским системима мање развијених земаља, усмеравају унутрашњу и спољну политику, дестабилизују државе, владају умним процесима човека.

Значајно је рећи да, ипак, свим тим технолошким достигнућима управља човек. А човек је рањив. Ко „напипа“ тачку његове рањивости, имаће обавештајни успех.

чео развијањем СФРЈ, оружаном агресијом на СРЈ, а потом насилним променама граница, друштвеног система на афроазијском простору. Према примењеној ратној техници, била је то агресија у којој су проверавана најсавременија војнотехнолошка достигнућа.

Због примене оружја за масовно уништење, осиромашеног уранијума и других убојних средстава која имају токсично дејство, агресија је имала и карактер нуклеарно-хемијског и еколошког рата. Специфична димензија агресије била је снажно психолошко-пропагандно деловање пре, током и после агресије, која траје и данас. На основу кључних постулата доктринарних докумената о одбрани, наша земља водила је одбрамбени и ослободилачки рат, а са аспекта масовности учесника у одбрани, био је то општенародни рат.

Непосредни циљеви агресије НАТО-а били су промена легитимне власти у Ср-

бији (СРЈ), промена политичког и економског система, увођење неолибералне економије и територијална и уставна декомпозиција Србије насилним издвајањем Косова и Метохије и формирањем самосталне, независне државе. И то само у првој фази.

Глобални циљеви агресије били су: успостављање америчког војног присуства на Балкану као дела војне експанзије на Исток, претварање НАТО-а из дефанзивног у офанзивни и из регионалног у глобални савез, ревизија система међународног права, легализација, наметања модела унутрашњег уређења, очување америчке доминације у Европи и војно заокруживање Русије, стицање права НАТО-а за употребу силе без сагласности Савета безбедности УН.

Агресија није завршена до данас. На нивоу је статуса „контролисана криза“, по размерама на степену „ниског интензитета“.

та" глобалних димензија, у измењеним геополитичким околностима.

Што се тиче „драгоценог искуства“, хтео бих да задржим исконску веру у себи, која током трагичних фаза дуге историје никада није напустила српски народ. Дакле, хоћу да кажем: можемо опстати само као неподељен народ. Целокупна наша историја запамћена је поделама и међусобним сукобима. Ни до данас нисмо извукли искуства и поуке из историје 20. века из оба светска рата и агресије НАТО-а, коју сам дефинисао као ружну фазу трећег светског рата. Почињене су историјске грешке од стварања Краљевине Југославије до данашњег дана. Они који се баве геополитичким и историјским анализама нека се запитају шта сам хтео да кажем. И на крају, моје питање: Да ли наши погледи досежу врх српске вертикале?

■ **Били сте учесник у догађајима који су претходили агресији НАТО-а. Када сте имали прве информације да ће НАТО напасти СРЈ?**

– Крајем маја 1998. године, у Лисабону, у Португалији, одржан је Самит НАТО-а. Дневни ред: „Угроженост мира на Балкану репресалије српских безбедносних снага против албанског становништва на Косову и Метохији“. Нужност „хуманитарне интервенције НАТО-а“.

Тим поводом, неколико дана пре Самита позвао сам португалског дипломату високог ранга у један српски ресторан. Први пут смо се видели. Поставио сам му отворено питање у вези са дневним редом Самита. Претходно сам проучио његову биографију. Имао је кључну улогу у припреми Самита. Знао је све. И садржај унапред припремљене одлуке. Рекао сам му да сам га позвао да се упознам са „првим српским агресором“. Недипломатски, до краја. И почео сам да га „пропитујем“, а власник ресторана га је малтретирао шљивовицом, понављајући „кућа части“. Био је гладан, рекао је да је доручковао пахуљице. Ракија је добро „легла“ на пахуљице. Одбио је да ми било шта каже о послу који ради. Из других извора знао сам доста детаља, али не и одлуку. Одједном, узнемирен, рекао ми је: „Видим да сте професионалац у политици и дипломатији, поштујем Вас. Али зашто радите за тог диктатора Милошевића?“. Узвратио сам му: „Али, Милошевић није диктатор, он није рођен нити живео у диктатури. Ви сте имали 18 година када је Салазар сисао са власти. Постали сте пунолетан и интелектуално формиран у тој диктатури“. Нагло је променио расположење и рекао: „Да, биће донета одлука о припремама за војну интервенцију НАТО-а на вашу земљу“. Након тога, написао сам први телеграм са насловом „Припрема НАТО-а за агресију на СРЈ“. Од тада, па до 27. октобра 1998, када је НАТО одустао од агресије у тој години, сви моји телеграми били су под тим насловом. Било их је око 300, са више стотина страница.

■ **Захваљујући Вашим обавештајним активностима наша земља дошла је у посед тајних докумената НАТО-а у којима су наведени циљеви предвиђени за бомбардовање. Како је до тога дошло? Зашто је НАТО променио време почетка напада за пролеће (март) 1999. године?**

– Од доласка у Брисел, јануара 1995. године, до лисабонског Самита НАТО-а (25. маја 1998), развио сам снажну, резективну и поуздану обавештајну мрежу. Имао сам обавештајно „упориште“ у свим структурама НАТО-а, војним и цивилним, војном крилу Западноевропске уније, Европској унији, органима Партнерства за мир и међу бројним дипломатама акредитованим у Белгији. О свим активностима у НАТО-у које су се тичале припрема за одлуку о агресији, имао сам правовремене информације.

Наш војни и државни врх правовремено је имао све податке релевантне за безбедносну угроженост земље. Врх НАТО-а, током августа 1998, био је на годишњем одмору. Припреме за агресију обављали су Политички комитет директора и Команда НАТО-а у Монсу. Та структура није имала право одлучивања, па се чекао повратак чланова Комитета НАТО-а (амбасадори и генерали, први на лествици војне хијерархије).

Нови Трампов саветник за безбедност генерал Херберт Мекмастер, у својој анализи у објављеној књизи „Пукотине у темељу“ (агресија НАТО-а на Р. Српску и СР Југославију), каже „да је НАТО кампања доживела неуспех јер су Срби знали сваки наш корак унапред“. А потом „због српских шпијуна у штабу НАТО-а у Јадран смо бацили хиљаде опасних бомби“.

Закључно са 29. септембром државни и војни врх СРЈ имао је податке о учесницима агресије и потенцијалним циљевима. Знало се и о тачном датуму доношења одлуке о почетку агресије. Био је то 12. октобар. Недостајали су ми документовани подаци. У покушају да на више „адреса“ дођем до докумената, „зауставио“ сам се на француском официру Пјеру Анри Бинелу, шефу кабинета француског генерала Вироа, члана Војног комитета НАТО-а.

Са мајором Бинелом претходно сам имао више контаката. Био је вољан да сарађује без било каквих личних интереса. На моје тражење планова о агресији, није се много премишљао. Уз констатацију да је то веома опасно, брзо ми је одговорио: „Имаћеш“. Био је то 1. октобар. Донео ми их је у стан следеће вечери. НАТО је покушао да верификује важније откривене позиције циљева – положаја наших јединица и утврдио да их (циљева) више нема на претходним позицијама. План је предвиђао удар по 25 најважнијих циљева, па ултиматум за капитулацију и прихватање одлука из Рамбурга. Ако СРЈ одбије ултиматум, НАТО ће активирати фазу „апокалипсе“ – уништавање свега постојећег.

Пошто циљева више није било на ранијим позицијама, а временске прилике су се усложавале, НАТО је донео одлуку о одлагању агресије и отпочео преговоре са властима у Београду.

Војнички речено, СРЈ и наша војска нису доживели стратегијско изненађење.

Сталним померањем циљева на нове положаје, започето у јесен 1998. године и интензивније настављено током агресије 1999. године, промовисана је ненаписана „стратегија војске у покрету“.

■ **Мајор Бинел је откривен, после тога му је суђено и извесно време провео је у затвору. Шта је допринело да буде откривен, јер је познато да се успех обавештајаца огледа у томе да од извора добије информације, а да овај не буде откривен?**

– Да, веома брзо је признао и рекао да је то учинио из пркоса према НАТО-у, САД и председнику Шираку. Сматрали су га вансеријским официром, са највишим степеном моралности и хуманизма. У трагању за „кртицом“ у НАТО-у откривен је француски официр који је штампао тајни документ, а радио је у дирекцији где је планирана „гусарска операција“ („Милосрдни анђео“). Наравно, план је одштампан по налогу мајора Бинела, а за „потребе“ француског генерала. Мајор Бинел био је веома способан обавештајни официр, са великим искуством у разним операцијама по свету. Радио је и у штабу генерала Шварцкофа, у Ираку. Шест месеци је био у Команди УНПРОФОР-а у БиХ.

Његово противљење агресији НАТО-а, то јест свест да ће тим чином бити изазвана „нова хуманитарна катастрофа“ – страдање и Срба, а не само Албанаца, да ће САД и НАТО уништити једну земљу у Европи која је била историјски савезник у два светска рата, превазнело је психолошку димензију хуманости, војничке части и достојанства.

Био би неопростив грех ако не бих рекао да су десетине других лица са којима сам одржавао далеко фреквентније контакте, једнако заслужни колико и мајор Бинел. Наравно, они никада неће бити откривени.

■ **После неколико година поново сте се срели са Бинелом. О чему сте тада разговарали?**

– Мајор Бинел је прва српска жртва као последица агресије НАТО-а на СРЈ. Због националне издаје била му је забрањена казна од 14 година. Провео је 10 месеци у истражном затвору, уз примену страшне тортуре, нарочито „ноћних сеанси“. Након тога осуђен је на пет година, од којих је у затвору провео три. Интересантно је рећи да су га током суђења бранили француски официри и генерали. Оправдавали су дело које је учинио.

Срели смо се у Београду, након издржане казне, на промоцији његове књиге „Злочини НАТО-а“, коју је написао у затвору и која је једно време била забрањена. На промоцији у Клубу књижевника, Француска 7, мада су уредно позвани, нико из структура власти (2003. године) није присуствовао. Такође, нико од званичника Бинела није примио на разговор, а спавао је у стану једног нашег новинара. Упркос томе, на промоцији је изрекао кључну, историјску реченицу: „Не кајем се, опет бих то исто учинио“.

У току два дана његовог боравка провели смо неко време заједно. „Компетентни органи“ били су веома заинтересовани за наше дружење. Ревносно су спроводили

налоге америчког амбасадора Вилеама Монтгомерија.

Био је то сусрет два ратна друга. Од дана његовог хапшења и током издржавања казне осећао грех према његовој породици која је разбијена. Прошле године Бинел је отишао у пензију, радећи као геометар. Разговор смо водили о свему, само не о ономе што смо радили у Бриселу. Свака прича морала би се завршити ноћним сусретом у мом бриселском стану 2. октобра 2003, када смо обојица случајно остали живи. То је била ноћ довољна за три живота... Иначе, све моје ноћи после тога су стресне...

■ *Куда, по Вама, плочи савремени свет. Има ли наде да у годинама које долазе уместо ратова превлада мирољубиво решавање конфликта?*

– Ризикујем да у ограниченом времену пружим једноставан и задовољавајући одговор. Али, ево неколико констатација, са којима се, можда, геополитички неће сложити. Деведесетих смо имали хладни рат, или једнакополарни свет, заснован, пре свега, на нуклеарној равнотежи. Потом на лажима САД, уједињењем Немачке и распадом СССР-а, настао је сурогат од европске и светске безбедности и сарадње. Последица тога је униполарни свет, како смо означавали супремацију САД и НАТО, остварену геостратегијском, политичком, економском хегемонијом...

Они који су се легитимно борили против фашизма, данас подржавају рађање нових фашистичких идеја. Своју борбу против тероризма у свету реализују такође терористичким методама према државама које их ничим не угрожавају. Не видим да ће у годинама које долазе превладати мирољубиво решавање конфликта, јер конфликте изазивају државе које настоје да мењају глобалну слику света.

■ *Тероризам све више узима маха, а данак који узима та светска пошаст све је већи. Шта још треба предузети да се тај вид угрожавања слобода људи елиминисе или сведе на минимум?*

– Прерасподелом богатства које је опљачкано треба на управљање оставити ресурсе онима којима припадају. Али, то је утопија. Био сам сведок „терористичког менаџмента“ у Алжиру, којим су управљале Француска и САД, једна против друге, у сукобу интереса за огромне ресурсе пустињске нафте и гаса. Провео сам тамо четири године, волим Алжир и не бих више о томе. Срећом „пролеће“ им још није дошло.

■ *Обавештајне службе делују мимо очију јавности. Методе прикупљања података су све савршене, технолошки напредније. Како се заштити од свевидећих служби?*

– Обавештајне службе не делују мимо очију јавности. Све што је на земљи, под земљом, у мору и под морем, у космосу свих димензија – видљиво је. Најсофистициранија технологија је у рукама обавештајних служби. Да није тако, не би била могућа трка у наоружању и епохалном развоју ИТ технологија. Наравно, то је привилегија великих, високоразвијених земаља

Генерал-потпуковник Јован Милановић сврстан је међу 20 највећих српских обавештајаца свих времена

са монополом у њиховом развоју.

Обавештајне службе владају политичким и економским системима мање развијених земаља, усмеравају унутрашњу и спољну политику, дестабилизују државе, владају умним процесима човека. Значајно је рећи да, ипак, свим тим технолошким достигнућима управља човек. А човек је рањив. Ко „напица“ тачку његове рањивости, имаће обавештајни успех.

■ *У којој мери се резултати војнообавештајне службе темеље на делима претходника?*

– Обавештајна операција вођена у Бриселу, према анализи париског недељника LEVENEMENT DU JEUDI (19–25. новембра 1998), означена је као трећа по значају од Другог светског рата. У емисији „Сведочење“ лондонског „Би-Би-Сија“ (2000. године) тадашњи командант НАТО-а амерички генерал Весли Кларк изјавио је да српска војна обавештајна служба спада у десет најбољих обавештајних служби.

На страни 458. у својим мемоарима „Модерно ратовање“ Весли Кларк каже: „Ефекат изненађења је био угрожен рано и често, од предаје Србима плана кампање октобра 1998. године... Могућни удари на многе осетљиве мете у много наврата су откривени“...

Нови Трампов саветник за безбедност генерал Херберт Мекмастер, у својој анализи у објављеној књизи „Пукотине у темељу“ (агресија НАТО-а на Р. Српску и СР Југославију), каже „да је НАТО кампања доживела неуспех јер су Срби знали сваки наш корак унапред“. А потом „због српских шпијуна у штабу НАТО-а у Јадран смо бацили хиљаде опасних бомби“.

Даље, Мекмастер каже да „способност Срба да дођу до озбиљних обавештајних података о савезничким операцијама, упркос технолошкој инфериорности, доводи у питање способност информацијске супериорности чак и против непријатеља с тек основним способностима“. Генерал Мекмастер закључује своју анализу да је „југо-

словенска Влада имала своје шпијуне у самом НАТО-у“.

Наравно да их је имала. Свакако, дела претходника инспиративна су за сваког српског обавештајца. Зато препоручујем сталну историјску поставку развоја војне обавештајне службе, смештену у згради у Кнеза Милоша 33. У том амбијенту кадетима војних школа, ђацима и студентима треба држати часове из патриотизма.

■ *Ко су Вам били узор из редова успешних обавештајаца?*

– Од средњошколских дана имао сам наклоност према друштвеним наукама. Међутим, у војничкој каријери вођен сам сходно одлукама претпостављених. И у војну дипломатију, као војни изасланик у Алжиру и Тунису ушао сам на основу одлуке претпостављених и моје сагласности. Била је то класична војнодипломатска дужност, са тежиштем на развоју војно-економских односа.

Рад у Бриселу имао је карактер класичног обавештајног рада. У мом случају, био сам дипломата на камуфлажној функцији Министарства иностраних послова. Био сам сâм, без сарадника, са минималним контактима са особљем у Амбасади и Мисији СРЈ при ЕУ, без претходно створених оперативних позиција. Стицајем околности од некога сам добио на читање књигу „Зорге“, руског аутора М. Колесникова. Било је то у време када сам био млад официр. Случајно или не, прелиставао сам је понеки пут, у слободном времену. Понео сам је са собом у Брисел. Првих месец дана, док сам изучавао структуру НАТО-а, јер сам на дужност отишао без припреме, читао сам о Зоргеу и Бранку Вукелићу.

Они су имали задатак да правовремено открију датум напада сила Осовине на СССР. Стаљин им није веровао. Њихова мрежа откривена је током рата у Јапану. Бранко Вукелић умро је у затвору у великим мукима, а Рихард Зорге је обешен. Били су ми и остали узор.

■ *Веома гледана телевизијска серија „Мој рођак са села“ снимана је по мотивима из Ваше биографије. Како је дошло до тога? Шта се из серије може издвојити као главна порука?*

– Телевизијска серија „Мој рођак са села“ садржи део моје биографије, у лику пуковника Вранића, од откривања мајора Бинела и у вези са тим моје евакуације из Брисела. И завршава се са периодом и догађајима његовог, односно мог вишеструког пензионисања. Јавности је непознато да сам три пута пензионисан, враћан у службу, унапређиван, уздизан на више положаје, ометан и спречаван да, сходно интелектуалним способностима и стеченом искуству, наставим да радим, углавном на местима где сам био тражен.

Све остало није у вези са мојим приватним ни професионалним животом. Аутора серије упознао сам тек након емитовања првих четрнаест епизода. Није ми познато који су људи из војнообавештајне службе били консултанци.

Опседнут сам Вранићевим монологом о Косовском боју и српским јунацима. Младим официрима поручујем да га упамте и о томе размишљају (ТВ серија „Мој рођак са села“, 27. епизода).

Звонимир Пешић
Снимио Горан Станковић

Свет у кризним променама

РЕЖИРАЊЕ СУРОВЕ РЕАЛНОСТИ

Директни ратни сукоби између суседних земаља постају све ређи, док су сукоби у оквиру једне државе све чешћи, као и напади тзв. међународне заједнице на поједине државе (као да оне не припадају тој заједници) како би им помогла да свргну „диктаторске режиме” и да изграде демократију и тиме загосподаре њиховим природним богатствима.

Новопечени аналитичари би рекли да се налазимо пред бројним изазовима. Назовимо то веродостојнијим именом - опасностима по безбедност. Реч је о нуклеарним експериментима, метеоролошком оружју, ратовима, санкцијама, међународно организованом и државном криминалу, тероризму, глобализацији, псеудоеволуцији, генетским модификацијама, злоупотреби информација, информатичком ратовању и информатичком криминалу, употреби космоса у војне сврхе, верским сектама и новим религијама, климатским променама, демографским трендовима, стимулсању масовне миграције, финансијском насиљу групе најбогатијих породица и др. Овоме треба додати и брз технолошки напредак великих и богатих а и драстично заостајање на овом плану малих и сиромашних држава. Малим и сиромашним, не допушта се ни елементарно право на модернизацију у функцији самоодбране. Оне су најпре сврстане у групу „отпадничких држава”, а сада у „осовину зла”.

Сучељавања, сукоби и напакон ратови избијају због настојања влада појединих држава да овладају територијама које им не припадају или да загосподаре изворима енергената (гас, нафта, па и уранијум), ретких руда, дијаманата и пијаће воде. Директни ратни сукоби између суседних земаља постају све ређи, док су сукоби у оквиру једне државе све чешћи, као и напади тзв. међународне заједнице на поједине државе (као да оне не припадају тој заједници) како би им помогла да свргну „диктаторске режиме” и да изграде демократију и тиме загосподаре њиховим природним богатствима.

За сада је извесно да једино Аустралија и Северној Америци (уколико искључимо могућност терористичких напада), као континентима, не прети непосредна опасност од сукоба било које врсте. Остали континенти су оптерећени горувим или потенцијалним сукобима. Док се Аустралија појављује као савезник на страни јачега, докле се САД, рецимо као већински представник Северне Америке, свестрано ангажује широм света на утеривању демократије бомбама, санкцијама и уопште непридржавањем међународног права и у тзв. борби против међународног тероризма, при чему савезнике обезбеђују путем принуде.

Буре барута на Западном Балкану

Кад је у питању Европа добро су нам познате опасности са којима се суочавамо, као и целокупни односи на Балкану које посебно карактерише формирање ентитета Западни Балкан, уз громогласно избегавање помињања синтагме Јужни Словени. Поред ових питања евидентан је и проблем ЕУ (устав, даље ширење, заједничке оружане снаге), као и проблеми или нерешена питања у појединим државама, као што су Северна Ирска, Гибралтар, Баскија, Корзика, Алте Адиђо, део Корушке у Аустрији, Кипар, грчко-турски и фламанско-валонски односи и проблеми у европском делу бившег СССР-а, а и шлаг на тарту – брегзит.

Европска безбедност угрожена је и сукобима на прилазима Европи, при чему доминантно место има регион Блиског Истока – рат у Сирији, интерна криза у Турској, односи Израелаца и Палестинаца, Либан, питање Курда, текући рат у Ираку, однос запада према Ирану и, наравно, фракције агресивног ислама. Раније објављивање пророкових карикатура у данском часопису покренуло је лавину протеста муслиманског света. Питање је да ли ће се страсти смирити здравим разумом или невидљивим авионима и крстарећим ракетама и на њега још нема правог одговора, али све мирише на прекомерну употребу

силе коришћењем савременог теледиригованог оружја, без људске посаде, и на велике „коллатералне штете”.

На регион Блиског Истока наслана се кризно подручје у Авганистану. Ту су и сукоби Индије и Пакистана око Кашмира, проблеми у Непалу и Мјанмару (Бурми). Кину оптерећују питања Тибета и Тајвана као и изградња вештачких острва у Кинеском мору. Индонезију мучи Источни Тимор, Јапан став Русије према Курилским острвима и америчке снаге на јапанској територији. У овом подручју тињају и питања уједињења Северне и Јужне Кореје и интерни сукоби разних група на Филипинима.

Потребно предузимање ширих акција

У Африци, поред Либије и Египта, донекле Туниса и Алжира, налазе се бројна кризна жаришта почев од нерешених односа Етиопије и Еритреје на североистоку до Јужно Афричке Републике која се драстично суочава са епидемијама, посебно у оружаном снагама, као и интерном политичком кризом. Поред тога, прети опасност од ескалације кризе у Зимбабвеу, док су остали сукоби (Ангола, Либериа, Сијера Леоне, Конго, Руанда, Судан, Сомалија, Нигерија) мање-више под контролом или, бар за сада, нису у фази ескалације. Не смеју се испустити из вида ни гусарске операције у водама мора која заплјускују обале Африке. Основу за забринутост представља и подигнута команда ОС САД у Џибутију, за шта се сада припремају и ОС Кине. По угледу на ЕУ, афричке земље су се договориле да формирају сопствену унију, а колико ће у томе успети, остаје да се види.

У појединим државама Латинске Америке победиле су левичарске снаге и питање је колико дуго ће то трпети „велики брат” са севера.

Свака од криза у наведеним подручјима има своје узроке и специфичности, али и сличности. Заједничко им је и то што ће њихово коначно решење бити такво да не задовољи у потпуности ни једну супротстављену страну, како би, у неко друго време, криза на том простору поново могла бити изазвана. Не треба очекивати да ћемо бити задовољни коначним решењем питања Косова и Метохије, јер нам, поред осталог, моћници нису наклоњени – једни због дуга Албанцима, а други због личних интереса.

Пре или касније превазићићемо последице физичког разарања, вероватно умањити његове психолошке ефекте и преболети али не и опростити жртве. Међутим, последице псеудоеволуције, којом је наш народ представљен широм света као париа, без улагања знања и средстава и предузимања широких акција, тешко ћемо превазићи. Осим тога, уколико се томе не посвети дужна пажња, технолошко заостајање чиниће нас све зависнијим од страног фактора.

Вратимо се у реалност, ујединимо се око заједничког циља и кренимо у суочавање са овим, хајде рецимо, савременим изазовима. За почетак оперимо графите са наших зграда и из наше улице и уредимо дворишта, не чекајући да нам за то пример дају други, као пре неколико година група Немаца на Новом Београду, а потом чиновници америчке амбасаде.

Драган Р. Ђукић, пуковник у пензији

Војни ветерани и недељник „Српска војска“ од 1908. до 1912. године

БЕЗ ТАБУ ТЕМА

Уредници и сарадници уочавали су и прогнозирали опасност за своју државу, ангажованим писањем учествовали у артикулисању и популаризовању основног државног циља – ослобођење, уједињење и напредак свог народа, истицали су савезништва, али више војску као главно или једно од најглавнијих средстава за остварење тог циља.

Војна штампа била је против страначких борби у Србији, коју је називала „партизанска борба“. Осуђивала је због слабљења политичког јединства у Србији, отежавања рада у Народној скупштини, Влади, преовладавања партијских и личних интереса у односу на опште државне и друге интересе. Негативно је писано о свим партијама које су биле против повећања војног буџета. Владајуће су за постављале војску, а највише негативности изложено је о партијама које су нападале војску.

Како је Социјалдемократска странка била начелно против стајаће војске и финансирања оружане силе „као средства класне владавине буржоазије“, њене поједине групе су чак нападале војне јединице (у Крагујевцу и Београду било је више таквих случајева), *Радничке новине* су писале против зајма за војску, војних кредита, милитаризма уопште и оправдавале и физичке нападе на војску, запостављала српске националне интересе и друго што је у то време имало непатриотски карактер, приватна војна штампа објавила је највише негативних прилога о њој, а у вези са одбраном војске и ради војног јачања државе. На почетку излагања приватни војни листови су износили симпатије према социјализму, али после напада српских социјалиста на војску, наведени листови конкретно и оштро су одговарали. То је чинила чак и *Српска војска*, додуше, одмереније.

Војска не сме бити партијска

Српска војска је само током 1911. године објављивала прилоге у вези са политичким партијама у Србији, с обзиром на појачани интензитет партијских борби. Поред општих критика партијских расправа („Свађају се, а Арнаути убијају Србе“ – 13-14/1911), упућена је једна критика „радикалској“ политици (42/1911), а остали прилози односе се на социјалисте, с обзиром на то да су током својих демонстрација, социјалисти, поред увредљивих парола и др. физички нападали војску у Београду и Крагујевцу. У уводнику „Борба с војском за војску“ (17/1911) износи се разумевање за захтеве социјалиста, али не и за њихове физичке нападе, чак и на војску, које власт толерише или кажњава прекршајно. *Српска војска* изнела је задовољство што војска није одговорила када би страдао „тај раднички свет који необавештен и не-васпитан жури у пропаст...“ Највећа одговорност приписана је државној политици

ПИШЕ:

Велимир ИВЕТИЋ,
пуковник у пензији

која је срозавала војску и наведен је низ таквих поступака. Захтеван је одговарајући третман војске, јер „онда би и Социјалдемократска странка, не рачунајући шегрте и непунолетне чланове, сасвим другачије саображавала принципе свога програма према војсци“. Затим наводи како француски и немачки социјалисти поштују своју војску. Један од закључка је „Војска мора бити омиљена свима политичким партијама подједнако – она не сме бити партијска“. У бр. 22/1911 критикују се со-

Први потпуковник војне дивизије области
СВЕТ. ПРИБИЋИЋ
Инженерски пуковник

цијалистички синдикати због изнуђивања повећања радничких накнада, а због чега су поскупели трошкови штампања листа, што је *Српску војску* тешко погодило. Она је ипак била за то да се раднички захтеви задовоље, али на „шири начин“. Цена примерка се није мењала и износила је 0,20 динара, годишња претплата – осам динара, а могла се уплаћивати полугодишња и тромесечна. Толике су цене биле других сличних недељника. Уредништво је све чешће подсећало претплатнике да шаљу

Табела бр. 1

ТЕМАТСКА СТРУКТУРА

политичких садржаја у листу *Српска војска* 1908 – 1912 год.

Ред. бр.	ТЕМА	Ф	П	Р
1.	Државни и национални циљеви и њихово угрожавање	30	84,7	3
2.	Међународни односи (укљ. рат)	22	52,7	7
3.	Ратови и кризе у прошлости	18	73,4	4
4.	Организација државне власти	36	50,8	8
5.	Економика одбрамбене политике	10	15,1	13
6.	Остале припреме земље за рат	30	69,7	5
7.	Наука и тех. технолошки развој за рат	17	49,0	9
8.	Управљање ратом	-	-	-
9.	Организација војне власти	-	-	-
10.	Војска – државни инструмент	101	307,0	1
11.	Геополитика	3	5,6	15
12.	Политичке партије	3	3,8	16
13.	Организације и дружења	13	8,2	10
14.	Избори и изборни системи	-	-	-
15.	Појединац као политички субјекат	63	148,8	2
16.	Идеологија	7	20,7	11
17.	Право	5	16,9	12
18.	Религија	2	9,4	14
19.	Штампа	38	64,0	6
СВЕГА		398	999,8	

НАПОМЕНА:

Ф = укупно прилога

П = укупна површина свих прилога теме у промилима у односу на целокупну површину политичких садржаја и

Р = ранг теме

Табела бр.2

Прворангиране специфичне теме из четири прворангиране теме листа *Српска војска*

Тема: Војска - државни инструмент

Ред.бр.	Назив специфичне теме	Ф	П	Р
1.	Организација војске	19	56,5	3
2.	Обука и школовање војске	35	102,2	1
3.	Снабдевање војске	6	39,5	4
4.	Јачање морала војске	35	81,0	2

Тема: Појединац као политички субјект

1.	Официр	50	126,2	1
2.	Подофицир	9	15,1	2
3.	Војни чиновник	2	3,8	3
4.	Народни посланик	1	1,9	4

Тема: Државни и национални интереси и циљеви и претње

1.	Државни и национални интереси и циљеви	13	20,7	2
2.	Претње, ризици, борба за опстанак	17	64,0	1

Тема: Ратови и кризе у прошлости

1.	Руско – јапански рат 1904 - 1905	8	35,8	1
2.	Војнополитички рад Аустрије после пораза 1866	1	18,8	2
3.	Српска ратна историја 1876 - 1903	3	7,5	3
4.	Српско – бугарски рат 1885	2	3,8	4

Табела бр. 3

РАНГ СПЕЦИФИЧНИХ ТЕМА

политичких садржаја *Српске Војске* (прва половина)

Ранг	Назив специфичне теме	Ф	П
1.	Официр	50	126,1
2.	Обука и школовање војске	35	102,2
3.	Јачање морала војске	35	81,0
4.	Претње, ризици, борба за опстанак	17	64,0
5.	Организација војске	19	56,5
6.	Припрема народа за рат	24	50,8
7.	Критика политичке штампе	29	41,4
8.	Снабдевање војске	6	39,5
9.	Руско-јапански рат 1904-1905 г.	8	35,8
10.	Министар војни	19	22,6
11.	Војна штампа	19	22,6
12.	Државни и национални интереси и циљеви	13	20,7
13.	Војно-политички рад Србије после пораза 1866 г.	1	18,8
14.	Војно право Србије	5	16,9
15.	Подофицир	9	15,1
16.	Краљ, престолонаследник и принц	10	13,2
17.	Војни буџет	9	13,2
18.	Друштво «Српско јединство»	2	13,2
19.	Министарски савет (Влада)	4	11,3
20.	Демократија у војсци	3	11,3
21.	Витешка удружења	8	9,4
22.	Либерализам	3	7,5
23.	Српска војно-политичка историја	3	7,5
24.	Назарени	1	7,5
25.	Социјалдемократска странка Србије	3	3,8
СВЕГА		335	822

заостале претплате и само је преузимало трошкове плаћања.

У вези са поновним нападом на војску у Крагујевцу, *Српска војска* објавила је само наредбу једног команданта дивизиона, иначе њеног сарадника „како треба поступати као нападнут“ (35/1911). У рубрици „Наша пошта“ изнела је критике претплатника што није писано о случају у Крагујевцу. У одговору је стајало: „нисмо писали јер је о томе много писала политичка штампа“ (36/1911).

Негативан став према народним посланицима

О народним посланицима војна штампа Србије до 1911/1912. износила је, углавном, негативне ставове јер су били „партизани“ (чланови политичких партија) и што Народна скупштина није изгласала веће војне буџете.

Српска војска је једног посланика похвалила (Петра Мишића, потпуковника у пензији, који је касније унапређен у чин генерала), што је упутио апел за финансирање војске „с обзиром да је непријатељ пред вратима“ – 51/1909), а једног, Живојина Перића, критиковала због изно-

шења ставова у Народној скупштини супротних од изнетог апела Петра Мишића. Већа критика је упућена министру војном што није одговорио на негативан говор Перића (3/1910).

Војни буџет најчешће је био контроверзна тема и изазивао је опширне скупштинске расправе. Приватни војни листови директно су позивали све политичке субјекте да обезбеде неопходна новчана средства за припрему и вођење предстојећег рата.

Од краја 1904. године финансијске прилике у Србији биле су побољшане, те су војна лица почела да примају плату редовније. Међутим, она је све више заостајала са трошковима живота и у односу на плате чиновника јер није повећавана од 1895. Наилазили смо и на изразе за официре да су „пролетери“, а што се доказивало тиме да са остатком плате, кад подмире све трошкове и порезе и прирезе, коју су у годишњем износу били равни два месеца месечним официрским платама, немају довољно новца да прехране породицу. Признавало се да скоро половина војног буџета одлази на плате и друге трошкове официра, а то се узимало као доказ да је буџет мали.

И када се признавало да је држава почела више да издваја за војску, посебно за њено наоружавање савременом артиљеријом, појављивали су се прилози о ниским официрским платама. Издваја се чланак „Официрске плате“ (СВ, 20/1911).

Ангажовање у соколским и стрељачким друштвима

Уредници и сарадници *Српске војске* уочавали су и прогнозирали опасност за своју државу, ангажованим писањем учествовали у артикулацији и популаризовању основног државног циља – ослобођење, уједињење и напредак свог народа, истицали су савезништва, али више војску као главно или једно од најглавнијих средстава за остварење тог циља. Знајући добро да војна моћ државе увелико зависи од њене унутрашње политике, ангажовано су писали о оним елементима унутрашње политике од којих је највише зависило напредак српске војске. Увиђајући многе негативности у својој држави, они су их износили и давали предлоге за њихова отклањања. Непосредно су се ангажовали, као људи од пера, преко штампе, али и непосредним активностима, где им је било допуштено: у витешким удружењима.

Већина официра-војних писаца и сарадника војне штампе било је ангажовано у раду соколских друштава, стрељачких дружина, Народне одбране, Кола јакхача, Добровољачке дружине, Друштва за сузбијање алкохола и др, а основали су Српски олимпијски клуб и организовали и остварили прво учешће спортиста Србије на Олимпијским играма (Штокхолм, 1912. године). Ангажовано писање страних аутора је смањило њихову објективност. То је било и резултат квалитета и ширине знања српских официра чије је оспособљавање било превасходно усмерено према пракси.

Седали смо дуго у ноћ - облачно небо над Косметом слутило је лош дан, али за Србе овде ни звездане ноћи, нажалост, не наговештавају неке боље...

„Немој, молим те, не иди“, стоји пут је поновио кроз кратки гутљај јаке црне кафе, знајући да ће на Космету до века бити тих неколико места због којих ће Албанци пре дати главу, него дозволити да на њих стане српска нога. А Кошаре су свакако једно од њих! Најважније од свих...

„Морам, знаш да морам! Можемо овако до јутра, али узалуд, нити ћеш ме одговорити, нити ће ми остати нешто ноћи да одспавам пре поласка... Твоје је само да се помолиш Богу за наше здравље и с времена на време назовеш возача да чујеш како напредујемо.“

Остало је на Богу и нама, па како нам буде... Уосталом, не да Бог Србина свог...”, покушавам да умирићу драгог пријатеља, не успевајући да умирим ни себе.

Није то страх за живот - нема смрти без судњег дана, но јесте патолошки страх од неуспеха, јер исто смо покушали и пре две године, али је дојава о доласку српске новинарске екипе грабила ка Јуничким планинама и Проклетијама брже од нас и алармирала сеоске страже у Јунику.

Пресрели су нас и оставили у некадашњем главном штабу ОВК - селу тврђави.

Мучних пола сата су грмели како је то Дукађин (њихов назив за Метохију, и зона страховладе браће Харрадинај), како је свака кућа из Јуника и села уз планину изгубила барем по једну мушку главу у борбама за Кошаре, и како Срби овде немају шта да траже. Од 1999. па до века!

Спасило нас је познанство са високим официром ондашње полиције - цокер на који се може заиграти само једанпут...

„Ме Срби е кина кру ме гјак е ме луфти“, је л' тако беше, покушавам да мучну тишину прекинем злокобном заклетвом албанског народа из јуничког краја: „Са Србима само ватра и крв“, односно „Са Србима смо завршили у ватри и крви“, али му није нимало смешно што још у слово памтим речи које су нас и тад, пре две године, натерале да покушамо немогуће - да стигнемо до некадашње карауле Кошаре, око које су се водиле најкрвавије борбе '98. и '99. године.

Трајни ожиљци на души

Не из чистог ината, већ из огромног поштовања према херојима с карауле на коју су бесмучно ударали ОВК, регуларна војска Албаније и НАТО авијација 78 дана без минута паузе - 60 погинулих војника, 150 рањених и њих неколико стотина са трајним ожиљцима на души, који су беспоговорно држали положаје, не марећи за нападе десетоструко бројнијег непријатеља. Због њих смо и тад и сад намерили да стигнемо до невидбога у проклетијској врлети, да у тишини бајковитог крајолика кажемо: „У име Оца, и Сина, и светог Духа - Амин“, па нека неки нови снегови прекрију српске стопе до неких бољих времена...

Преспоро цури то мало ноћи до праскорја, када пред чувеним мостом на Ибру, што раздваја северни од јужног дела Косовске Митровице, треба да нас сачека Албанац који ће нас одвести до Ђаковице, где ће нам се придружити још један и одвести до Кошара.

Уз више од стотину препорука и исто то-

Шта је видео први Србин који је крочио на Кошаре

ЗАДЊА ВОЈНА ПОШТА СРПСКИХ ЈУНАКА

Навршило се 17 година (текст објављен 23 марта 2016. године) од почетка бомбардовања СРЈ. Присетимо се шта је Михаило Меденица доживео као први Србин који је крочио на Кошаре после 1999. године, на место најжешћих борби током рата на Космету

лико провера дошли смо до обојице. Први не зна због чега тачно чинимо то што чинимо, али пристаје због гомиле разлога који су изнад вере, убеђења и ратова, а и не презивају се на „ић“, осим ако им не тепате - еврићи, мада и тад могу да прођу као албанске националности. Вози и ћути. Потегло је из села наомак Приштине по нас, уз бесу заједничком пријатељу да ће нас живе и здраве вратити до Митровице.

„Цигарету...“, потежемо наднационални аргумент толеранције.

„Хвала“, узима је и пали, трудећи се да гледа искључиво испред себе.

„Јесте ли ви покушали ово исто пре годину-две...“, пита на тешком српском, чекајући да крајичком ока ухвати неки израз на нашим лицима који ће одговорити пре нас.

„Нисмо“, одговарамо, знајући да питање није тек разговора ради. А и шта га се тиче, уосталом.

Знамо да зна ко смо, као што и он добро зна да знамо ко је. Заправо, ко је био, пре него што је постао ситни занатлија - борац ОВК!

Јашари посејао семе зла

Газимо Дреницом пре него се доброно забуди. Ваља је прећи што пре и што

брже, јер зло у њој - у најбољем случају - дрема.

Не спава, а поготово не пролази! То је „царевина“ Адема Јашарија, Хашима Таџија, Султана Селимија...

Над Преказом, селом у којем је Јашари посејао то семе зла и због њега страдао 1998, огроман тространи билборд као ветроказ. Са једне стране његова слика у маскирној униформи, са друге две - његове браће, страдала с њим.

С те коте „бац“ (стриц, како га из пијетета зову наглоњени му Албанци) и данас стражари над читавом Дреницом, чинећи да се неалбанци осећају у најмању руку непријатно кад пролазе туд.

„Немој“, спушта ми руку наш рент-а-ОВ-Кар на фотоапарат, дајући ми до знања да не треба да фотографисем.

„Видеће неко, да не правимо шер...“, вели, гледајући и даље пред себе.

Стижемо у Ђаковицу, разданило се и, на срећу, разведрило.

Додуше, киша и магла могу бити наш највећи савезник на путу ка Кошарама, али и узрок да залутамо у Албанију. Тек неколико десетина метара од карауле почиње Земља орлова, мада више нема јасне границе између ње и Космета.

„Здраво, Михаило“, поздравља младић

с којим смо унапред договорили тачку сусрета у Ђаковици. Символично или не, код некадашње касарне наше војске, од које је остало тек нешто зидова срушених павиљона, и непорецива прича о хероизму.

Из ње су, баш овим путем којим ћемо и ми, пут Кошара кретали војници.

„Ништа се не секирај! Стићи ћемо, ја ти обећавам. Само, молим те да се одмах договоримо три ствари: ако нас неко пресретне и заустави, говори било који језик осим српског, а ја ћу да вадим ствар колико могу. Ако нешто крене по злу, дајем ти реч и кунем се у оба детета да ће прво преко мене морати до тебе...”, каже, док се по њиховом обичају грлимо два пута, колико да сусрет са незнатцем делује што присније овима што сумњичаво загледају чим виде ново лице у градићу где се сви махом знају. И где су са грбима такође завршили, заувек, надају се.

„Ајмо овако, десет корака ја идем први, па десет ти... Ако се неком заломим да стане на мину да не буде ни по бабу ни по стрицевима”, предлаже. Пристајем.

Седа на сувозачево место, прелазим назад до колеге и пријатеља који овог јутра није морао на пут са мном, али није желео да ме шаље самог.

Тамо одакле вукови беже

Раде, наш возач, не могу да га не поменим, јер је још могао да се башкари у соби митровачког хотела, али је скочио чувши да се облачим и викнуо: „Брате, где ти ту и ја! Или ће нас наћи у планини, или ћемо се вратити да причамо о њој!”

„Овим ћемо путем избећи Јуник и ући право у Батушу, тако је сигурније”, објашњава наш нови компанјон, неким добронамерним ставом уливајући поверење. А оно је једино што имамо, или се надамо да имамо.

Возач му се обраћа на албанском, а он упорно преводи сваку реч на српски, желећи да нам стави до знања да не говоримо ништа што не би требало да чујемо.

„Одавно нисам ишао горе! До гробља наших бораца да, о годишњицама обележавања пада карауле, али до Кошара нисам, и не разумем да ли сте само луди, или имате неки лични разлог да одете тамо одакле и вукови беже?! Уосталом, не улазим, дао сам реч да ћу вас одвести - и хоћу”, говори тешким, промуклим гласом, док грабимо путем ка Батуши, последњем селу пре успона уз Проклетије.

Свака је кућа из њега дала мушку главу за ОВК и нема те силе која би нас спасла лична да знају ко је у колима, и куда смо намерили.

„Ви ћутите, ми говоримо”, упозорава нас, док стајемо пред двојцом стараца са ћулафима на главама, што љубопитљиво загледају пут непознатог аутомобила.

Боље је застати и јавити им се, јер овде нико не залази без преке потребе, а и нема куд даље од села, осим у гору - на Кошаре!

Поздрављају старце уз дужно поштовање, својствено њиховом односу према старијима.

Кажу да смо пошли у планину да видимо има ли дивљачи за лов. Ваљда су поверовали, склањају се у страну да прође, поздрављајући: „Мет мир”. Идите с миром.

Време је овде стало '99. Свуда су још

видљиви трагови рата - срушене куће и минирани планински превози.

Упозорења укуцана у гологлаво дрвеће злокобно поручују да се не сме никуд мимо пута - НАТО је овде истоварио толико касетних бомби да нико никада неће моћи да очисти овај крај.

И не покушава, јалов је то посао, а и страх од осиромашеног уранијума јачи је од жеље да стоку врате на некадашње планинске пашњаке.

Батуша је увелико за нама. Пред нама се отворила и разгорила планина - божански леп крај.

Трагови звери беласају на снегу

„Није ли иронија да се у оваквој лепоти толико гинуло”, питам, покушавајући свима да скренем мисли са свеприсутног немира, који би, да неко кресне упаљач у колима, чини се букнуо...

„Увек је тако”, одговара штуро наш водич, нервозно гледајући у ретровизор, да неко није пошао за нама из Батуше.

Нестаје асфалта, а недуго затим и туцака које су овдашње власти насуле преко некадашње „пинц-стазе” којом су колоне наших војних возила стизале до карауле.

Пута има само до поменутог гробља бораца ОВК који су пострадали у шумама и гудурама око Кошара - гола зараван оивичена шумом крај Мусине куће, одавно напуштене пастирске ватаре на хиљаду и нешто метара надморске висине.

Ту стајемо, паркирајући аутомобил што дискретније уз шуму.

Одавде до карауле има још нека два километра, али одавно нема стазе, коју су спрале кише и снегови.

Нас двојица настављамо даље пешице, њих двојица остају да нас чекају.

Возач новац, а Раде друга.

Поздрављамо се као да се растајемо надуго. Не желим да иде даље, јер је дошао и до овде показао колико срце има, нема потребе да због тога ставља главу у торбу више него што мора. Није морао ни ово, али је желео!

„Е, сад нека нам је бог у помоћи, сваком свој”, рече мој водич, пре него што смо загазили у вододерину и блато, наниже ка брзом планинском потоку, уз који је некада водила стаза.

„Само” три лоше ствари могу да нам се догоде у ова два километра, за која ће нам уз планину требати најмање сат времена хода: дивље звери, чији свежи трагови још беласају у снегу, касетне бомбе које не видимо, а знамо да су ту и да вребају овакве као ми, и оно најгоре - шумокрадице, ловокрадице и разбојници из Албаније, коју су спремни да за добре ципеле прекољу човека и оставе га у овој бестрагији, да га никад не нађу.

„Сад смо сами, ајде ми искрено реци, шта ћеш овде? Јеси ли био на караули током рата, је л' био неко од твоје фамилије, или другара?”, чујем за леђима онај промукли, дубок глас, смишљајући шта да одговорим.

Ране никада неће зацелити

„Нисам и није”, одговарам, не знајући да ли би супротан одговор нешто променио. Не верујем, али нећу да ризикујем.

„А ти”, узвраћам истим питањем, газећи потоком којим се једино може навише.

„Ја не, али јесте доста мојих пријатеља...”, одговара, пружајући ми грану да прескочим с камена на камен.

Како год. Последње што ми сад треба јесте црв сумње у човека којем сам препуштен у планини, из које нема излаза ни онима који је много боље познају од мене.

Газимо водом, хладна је као што то само планински поток може да буде, али барем није дубока, ако је за неку утеху.

Овим су се усеком терористи прикрадали нашим борцима, вребајући их из заседе за густом шумом, када би ишли ка караули.

„Морам још ово к'о човека да те молим: кад стигнемо горе, немој да дижеш три прста! Ја сам пристао да те доведем, због неких твојих разлога, и поштујем ваше који су овде погинули. Знам да су се храбро борили. Али из поштовања према нашим жртвама, а неки до њих су ми били велики пријатељи, молим те да то не чиниш. Мртви су мртви и пустимо их да почивају у миру. Свуда на Косову ће пре или касније зацелити ране, али овде никада...”, стали смо да дођемо до ваздуха, видимо отприлике докле смо стигли, и, чујем, утаничимо нове појединости.

Циљ ми је да стигнем до карауле, и ничим га нећу угрозити. Пристајем на тај мали компромис, знајући да на још толико начина могу да одам почаст нашим погинулима.

Ветар бије кроз голе гране густе шуме, стварајући на неким местима намете у које упадамо до колена. Добро је само кад смо изашли из потока и дохватили се једва видљивих остатака „пинц-стазе”.

Стајемо на сваких минут-два. Ваздух је резак и проређен. И то мало што га удахнемо у цугу удари у плућа ко да гутамо грудву...

„Добро је, близу смо. Колико се сећам, од ових четинара нема још много до карауле”, чујем, гледајући куд да начиним следећи корак, јер, без претеривања, сваки може бити последњи.

„Ајмо овако, десет корака ја идем први, па десет ти... Ако се неком заломим да стане на мину да не буде ни по бабу ни по стрицевима”, предлаже.

Пристајем.

Већ довољно ризикујемо доласком овамо, па хајде да барем у нешто унесемо мало разума.

„Овде су били ваши положаји, кад је пала Караула, а наши су их држали тамо и тамо”, стали смо по ко зна који пут, већ се једва вукући.

Успон је превелик и за козу, а снег, ту где га још има, чини сваки корак као да покушавамо да трчимо кроз дубоку воду...

Гледам куд ми показује - врхови Маја глава и Раса Кошарес, с леве и десне стране.

Негде између би требало да је караула - с њих су бесомучно тукли по њој и положајима наше војске. Бесомучно и узалудно!

Бројим својих десет корака, па пуштам њега испред себе. Одбројава своје, па ми враћа првенство...

Већ довољно табанамо, караула би требало да је негде пред нама.

„Лево, Михаило, лево”, викну, учинивши да се забројим у корацима, па напослетку потрчим, угледавши кроз крошње славно здање од црвених фасадних цигала.

Овде и данас

СРЦЕ ПОД ПРИТИСКОМ

Може се лако уочити да се у тој врућој и љутој досољеној и запареној балканској чорби изгледа сервира хладна освета, неком другом

ПИШЕ:
Мирјана
Бобић-Мојсиловић

Може се лако уочити да се у тој врућој и љутој досољеној и запареној балканској чорби изгледа сервира хладна освета, неком другом. Чак и неко прилично необавештен, могао је, у тој хрпи вести комбинованих са замарајућим политичким анализама, да разазна, на крају, истину о догађајима у Македонији који су потресли Балкан, а нарочито Србију. Може се сада, недељу дана касније, сасвим лако уочити, да се у тој врућој и љутој, и досољеној, и запареној балканској чорби можда сервира хладна освета, неком другом. Мање је сада битно чији је Заев, а ко стоји иза Груевског, јер је и врапцима на грани јасно да САД, НАТО и ЕУ на једно око жмуре на аспирације Тиране и Приштине око стварања Велике Албаније, и да некако скоро мајчински критикују Џаферија да се малкице смири, док у исто време Француска одбија да изручи Харадинаја Србији, чиме су се злочини према Србима подвели под рубрику „небитно“, а Харадинај се, уз благонаклоност својих ментора осилио па прети Београду.

У цео тај претећи водвиљ укључују се и лидери Албанаца са југа Србије, док Црна Гора поносно полаже своју независност и свијетло оружје у руке НАТО-а. Србија се, најжалост, испоставља поново као монета за поткусуривање, као идеални талон за коначну победу Новог светског поретка. Узме ли се у обзир чињеница да је Нови светски поредак своју прву велику акцију направио рушењем Југославије, и затим бомбардовањем Србије, није нелогично претпоставити да неман новог светског поретка своју одлучујућу битку бије тамо где је рат против памети, мира и слободе - и почео.

Ново премеравање света, дакле, почело је цепањем Југославије, а данас видимо како пси рата из Вашингтона најављују ново прекрајање граница на Балкану, и како се сада чак и отворено предлаже подела Босне, па у том смислу и изјаве о Вели-

кој Албанији треба читати као неку врсту увертире. Или си НАТО, ил` те нема, бато! Осим што је Србији отето Косово, македонски сценарио којим се тако много баратало у нашим медијима у последње време, показује да је креација нестабилности уз медијско спиновање, ново суперсонично оружје којим се мали народи могу покорити готово преко ноћи.

Да ствар буде боља, лобисти свеопште покорности сили и неправди, већ су се ових дана досетили да по хитном поступку траже да се укине Српско-руски хуманитарни центар у Нишу, за који се претпоставља да је у ствари руски шпијунски центар и да, с обзиром на то да је Србија окружена НАТО земљама, те да има незгодан геополитички положај, та институција штети Србији. Пошто у Србији треба да буду само шпијунске организације НАТО-а, или ЕУ или САД, јер само тако Србија може да задржи своју војну и политичку независност, о којој се онолико говори. Србија има независност, а ко друкчије каже, клевете и лаже!

Ево, на пример, кад Харадинај прети српском премијеру, независна Србија зове Брисел захтевајући да Харадинај буде изгрђен! Кома до сада није било јасно о чему се ради на Балкану, ова мала вест доста тога објашњава. Рат против Русије, води се овде. И најжалост, Србија је опет колатерална штета. Без Косова, са могућношћу да се пројектују спонтани немири на југу Србије, са албанским злочинима који никоме осим Србији нису важни, са бројним уступцима Великом брату, са НАТО офанзивом на Исток, Србија у статусу вечитог кандидата пред вратима ЕУ, и са далеким руским загрљајем, све више изгледа као крчма на раскрсници.

И колико год нам заговорници политичког реализма претили апокалиптичном верзијом будућности уколико се не узмемо у памет и уколико не почнемо да мантирамо „Србија се сагињати хоће“, јер Европа нема алтернативу, изгледа да се данас налазимо пред вратима Тамног вилајета. И тај Тамни вилајет је, како год да се окрене - Европска унија. Апокалипса у облику рата и евентуалних нових санкција, или апокалипса у добровољном ропству - представљају нам се као једине опције. Боље пакт него рат. Боље рат за Америку него против Америке? Боље за Трампа, него за Путина? Боље да дамо Косово, него југ Србије, а можда ускоро и Војводину? И Санџак. И Републику Српску? Ако се одрекнемо Москве, можда добијемо пола Босне, поручује нам Трампов зет. Тамни облаци поново над овом малом, јадном, шајкачом неба. Да ли је могуће да више нико, па ни Москва сузама не верује?

Извор: Вечерње новости

„Успели смо, друже“, чујем га за собом, као да му је пао камен са срца што смо коначно стигли, свако са својом намером.

Некада је важила за најлепшу караулу у СФРЈ. Наменски је тако зидана да Албанцима покаже стандард Југославије, чак и у том погледу.

Проклете су Проклетије

Нема некадашње рампе крај стражарске кућице на уласку. Нема ни стражарске кућице осим хрпе шута...

„Стани да те фотографишем“, окрећем се, дајем му апарат и заузимам компромисну позу. Високо подигнуте руке су за све хероје којима су Кошаре била задња војна пошта!

„Пази, молим те, и не улази у њу, ако за бога знаш! Ко зна чега има унутра“, узалуд упозорава, нема сада и овде више места разуму. Улазим, наравно, у то што је остало од карауле „Кошаре“!

Све је остало исто као априла 1999. када су у њу славodobитно ушетали „победници“ - још је по кругу разбацано нешто њихове војне опреме, очигледно добијене на „зајам“ од страних помагача.

„Овде је био јарбол са заставом“, гледам кроз рупу у зиду на некадашњи грудобран крај којег се вила тробојка СРЈ.

„Пази, бре, где стајеш, човече, куд тако јурчаш“, опомиње ме к'о дете, а заиста желим што више да видим за то мало време-на које смо овде да поведемо.

Унапред смо се договорили да се нећемо задржати дуже од десетак минута, јер је само секунда овде довољна за невољу.

Прекрстио сам се и пољубио једини релативно здрав зид карауле. Палим цигарету и остављам је на прагу некадашњег улаза у њу.

„Хајмо још мало навише, до некадашњег граничног камена“, показујем руком Албанцу да пође за мном у шуму више зграде, граничне линије.

„Ни случајно! Ту се не види прст пред оком колико је густа шума. Мине, звери, можда неко чучи иза пања и чека да прођемо туда. Тамо и овако нема више ништа теби занимљиво, ово је оно што си хтео да видиш, и ово је оно што је важно“, додајује, показујући ми да сиђем са стрмине и да кренемо ка тачки у којој нас чекају Раде и возач.

Заправо, већ је кренуо, мобилним јавља да се спуштамо, и да колима пођу низ пут, да што пре сиђемо с Проклетија, прођемо кроз Батушу за дана и дохватимо се магистрале која значи сигурност.

Фотографишем ровове наше линије одбране.

Трудим се да што дуже гледам у караулу, јер добро знам да се више враћати нећу.

Време ће учинити да од ње ускоро не остане ни оволико, а нови снегови ће обрисати траг Срба који су се усудили да после '99. дођу до ње.

Нека вам је вечна слава - јунаци најкрвавије битке за педаљ српске земље!

Мртви су мртви, што наш водич каза. Силазимо ћутке, свако са својим мислима.

Проклетије - проклетите ли сте, није вам цаба такво име дато...

Михаило Меденица
Извор: Недељник

У Војном музеју отворена изложба „Окупирана Србија од 1915. до 1918. године“

ФОТОГРАФИЈЕ КОЈЕ СВЕДОЧЕ

Изложба „Окупирана Србија од 1915. до 1918. године“ аутора, музејске саветнице Анђелије Радовић отворена је у Галерији Војног музеја. Поставка обухвата фотографије, документе и музејске предмете који сведоче о страдању српских цивила у окупираној Србији и заробљеника и интернираца у логорима широм Аустроугарске монархије и Бугарске. Међу изложеним експонатима је и фрагмент сачуваног споменика Војда Карађорђа порушеног 1916. године.

Изложбу је отворио пуковник Слађан Ристић, начелник Управе за традицију, стандард и ветеране. Отварању су присуствовали представници организационих целина Министарства одбране и Војске Србије, цивилних структура, научно-стручне и културне јавности.

Изложбом је обележен Дан победе и Дан Војске Србије.

Изложбу је отворио пуковник Слађан Ристић

Уметнички анамбл
„Станислав Бинички“
на „Спортском
сабрању“

ВИТЕШКО ОКУПЉАЊЕ

На београдској Ади Циганлији 28. маја организован је завршни дан четврте по реду манифестације „Спортско сабрање свете Србије“.

Дан је започео Светом архијерејском литургијом, након чега је естрадни оркестар Уметничког ансамбла Станислав Бинички, интонирао химну „Боже правде“. У даљем току културно-уметничког програма, у коме су учествовали еминентни домаћи уметници, оркестар „Бинички“ на свом мини концерту, одсвирао је композиције „Тамо далеко“, „Ово је Србија“ и „Пукни зоро“.

Током трајања програма, на спортским теренима постављено је више од 40 „спортских станица“, на којима су деца била у прилици да се упознају са спортским и креативним знањима и спортовима, атлетиком, фудбалом, кошарком, али витешким дисциплинама, голфом или пењањем на вештачку стену и фитнесом.

Централни спортски догађај било је такмичење за „Гранд при“ Свете

Србије у скоку у вис, и егзибиција „Познати скачу“, а свим посетиоцима је сервиран војнички пасуљ.

Спортско Сабрање Свете Србије је догађај који је због јединствености свог концепта и квалитета програма добио статус „Манифестација од посебног значаја за Град Београд“. Спортска тема овогодишњег Сабрања је атлетика, а промотер је била репрезентативка и шампионка у скоку у даљ Ивана Шпановић.

У претходне три године Спортско Сабрање је, кажу организатори, успело да окупи преко 70.000 деце, која су кроз разноврсне садржаје и програме, имала прилику да активно учествују на манифестацији.

О књизи „Рафал из задњег ешалона“ генерал-мајора у пензији Милоша Ђошана

РАЗОБЛИЧАВАЊЕ НАДОЛАЗЕЋЕГ ЗЛА

Генерал-мајор Милош Ђошан је, по војничкој методологији, добро проценио ситуацију: непријатеља, сопствене снаге, простор и време и закључио да се мора нешто предузети како не би доживели тотални пораз и нестанак нашег народа. У врелу забринутости донео је одлуку да напише књигу провокативног карактера, која има задатак да пробуди свест сународника.

У процени непријатеља, које је поделио у ешалоне, аутор је разобличио циљ оних који командују таласањем надолazeћег зла. Они чијим жестоким нападима смо изложени, држе се сазнања које гласи: „Србима смо разбили државу, на реду је породица!“

Рафал из задњег ешалона је наставак Ђошанових запажених и тражених књига „Од НАТО агресије до Хашког трибунала“ и „Окупирана земља“ и прати след догађаја у нашем друштву и у окружењу Србије у последњој деценији 20. века. Посебно је обрађен период припреме и организације преврата изведеног 5. октобра 2000. године, уз аналитичко сагледавање погубних последица по наш народ.

Већ на почетку објављеног штива, аутор читаоце уводи у садржај књиге, показујући на веома конкретан начин, ко то пуца рафалном паљбом из последњег ешалона.

Књига се бави нашом скорјом историјом. Говори о узроку, методу и средствима разбијања СФРЈ, као увертире за разбијање Србије и односу према агресији НАТО-а и њеним учесницима, оних на страни агресора и оних на страни брањеноца.

Шеста београдска колона, коју чине поједине невладине организације, део интелектуалаца, неки тзв. независни новинари, самозвани аналитичари и коментатори, по тврдњи аутора, главни је кривац моралног суноврата нашег народа.

Кроз однос двоје младих, ученика једне београдске гимназије, преплићу се судбина већина наших породица. Вечита подељеност у нашем друштву, показана је кроз понашање грађана. Аутор на веома вешт, али конкретан пример, говори о ономе шта се пред нашим очима догађа, а многи грађани, као хипнотисани, посматрају трагедију своје деце.

Књига указује на детаље деструкције друштва и патологију која нам је упакована у разне облике реформи и демократије. Показује како се врши промена свести, како се систематски губе језик и писмо.

Невладиним организацијама, као субјектима који одлучују обликују окружење у коме живимо, аутор прилази веома опрезно, свестан њихове моћи и утицаја.

Насиљу у породици, такзваном вршњачком насиљу, хомофобији, навијачима, ултранационалистима, маргиналним групама, сигурним женским кућама и донирању органа, као доминантним темама, средства информисања прилазе на начин да је тешко закључити да ли их популаришу, или указују на његову штетност. Овакве теме, смишљено потискују информације о збивању на Косову и Метохији, чиме нас нагонне да ту јилу куцавицу српског народа што пре заборавимо.

Када прочитате ову књигу, биће вам јасно, због чега вам се син још није оженио у четрдесет и некој години, нити кћерка удала у тридесет петој. Схватите ко је тај коме одговара управо овакво стање у нашем друштву.

Можда најбољу оцену књиге дао је отац Стеван из Вазнесењске цркве у Београду, по коме је „грађен“ лик из књиге. Она гласи: „Ко има сина или млађег брата, морао би имати бар једну ову књигу, а кога је Господ обрадовао кћерком или млађом сестром, требао би имати бар две, тако да једну понесе у мироз!“

Књига је писана течно, приступачним језиком и стилем и како су многи изјавили – тешко се испушта из руку пре последње прочитане стране.

КАКО ДО КЊИГЕ
Књигу „Рафал из задњег ешалона“ можете набавити наруком путем телефона 063 334 944 или и-мејлом mdjosan@ptt.

Теме из историје

ДОБА СЛАВЕ И ПОНОСА

Ми, потомци славних партизана, имамо потребу да се у одбрани личне и части наших предака бранимо од некомпетентних и антипартизанских снага којих у овој земљи није мало. Војни пензионери, ваздухопловци са аеродрома Сомбор чувају успомене на нашу славну прошлост. Између осталих активности написали смо монографију у којој ће бити објављена историја аеродрома Сомбор од 1945. до 2006. године, када је одлуком државних органа укинута Ваздухопловно-наставни центар.

Наши борци били су учесници ослободилачких борби и ратова наших народа кроз историју, чији је врхунац била НОБ од 1941. до 1945. године. Осећање поноса на њихово храбро и часно држање и пожртвовање у борби против нападача и агресора остаје у свести сваког часног потомка. Дужни смо да то преносимо на млађе генерације.

Велика већина учесника НОР-а су у борбу ступали као омладинци, дечаки и девојке од 15, 16, 17 година. Само тај податак чини их посебним и великом у очима света.

Крајем октобра 1944. године ваздухопловне јединице Црвене армије, јединице и установе 10. гардијске јуришне ваздухопловне дивизије, 236. ловачке ваздухопловне дивизије и 9. обласне ваздухопловне базе налазиле су се по оперативним аеродромима и насељеним местима у Банату, Бачкој и Срему. На аеродрому Сомбор 17. марта 1945. године слетела је ескадрила 236. ловачке ваздухопловне дивизије Црвене армије. Оне је потпомогла операције наше прве оперативне групе у ослобађању земље од фашистичке окупације. Јединице ваздухопловних снага сачињавале су ваздухопловну групу која је носила назив Група Витрук, по имену команданта 10. гардијске јуришне дивизије генерала Андреја Никифоровича Витрука. На основу споразума маршала Тита и маршала Толбухина у месту Пригревица, извршена је примопредаја дивизије између Витрука и Боже Лазаревића. Витрук се врло тешко растао од својих Илова којима је прешао славни пут ослобођења своје земље и обрачуна са фашистичким освајачима, да би са истим жаром, храброшћу и пожртвовањем ратовао и код нас. За изузетну храброст Витруку је додељено и наше највеће признање Орден народног хероја, а у Русији је два пута проглашен за хероја Црвене армије.

Херојска Црвена армија и српски јунаци ношени патриотизмом и храброшћу у потпуности су се посветили борби за достојанство и слободу народа. Изузетним доприносом отаџбини и народу сврстани су међу легендарне руске и српске јунаке који су за част и достојанство, отаџбини и свом народу жртвовали своје животе.

Саво Дринић

Ликови и судбине војних пензионера

АГИЛНИ ИНЖИЊЕРАЦ

Слушајући животне приче инжињераца, посебно ратника, сазнаје се много тога у стилу максиме „Живот пише романе“. Једна од тих прича је и она Јово Вујновића, који са 93 године живота у релативно добром здравственом стању и активан је у земунској организацији војних пензионера, што ми је потврдио и секретар те организације Трајче Матушев.

Када се Јово пријавио за дружење пензионера рода ин-

разовање (стројева обука, наоружање са гађањима, тактичка обука), уз незаобилазну политичку наставу са информисањем. У другој и трећој години тежиште је било на предметима из инжињерије.

По завршеном школовању Вујновић је упућен је на дужност у Македонију (Тетово, Дебар, Србица, Косовска Митровица, Куманово), где је са инжињеријском јединицом поправљао путеве, неке припремао за рушење (у случају потребе),

Јово као партизански официр и данас

жињерије 7. марта ове године очекивали смо старца који се тешко креће а користи се штапом. А када се појавио деловао је као да има око 70 година, ведро духа и расположен за разговор. Написао је и своју инжињеријску биографију која заслужује да се бар делови понуде војним пензионерима и широј читалачкој публици.

Јово Вујновић рођен је у селу Брезова Пољана код Огулина 11. маја 1924. године, где је завршио четворогодишњу основну школу и са 15 година запослио се у локалној пилани на машинској обради дрвета. Дошао је рат, два пута су га претукле усташе и два пута четници, после чега одлази у партизане.

После показане храбрости и дисциплине, као и завршених краћих курсева, већ 1945. године Јово је постављен за командира партизанске чете. Приликом реорганизације спроведене у војсци, те године са дужности пешадијске чете постављен је за командира инжињеријске чете у бригади, иако није имао много знања из те области. У то време је важило правило „Наређење – извршење“.

У јесен 1945. године упућен је на школовање у Карловац, у Инжињеријско војно училиште. Прва година питомцима је нудила углавном општевојно об-

изградња објеката за одбрану и друго. Радило се под најтежим условима (зима, снег и до два метра, највеће врућине, далеко од породице).

Када је једном дошао кући после дужег времена проведе-ног на терену, трогодишње ћерка је питала: „Ко је овај чико“.

У јесен 1954. године Јово долази у Карловац у Инжињеријско-техничку школу коју завршава са одличним успехом, први у класи и остаје на дужности у том гарнизону као помоћник команданта пука за позадинско обезбеђење, са које је крајем 1971. године панезионише. Ратна ситуација учинила је да постане становник Земунa.

Јово је службовао у 12 гарнизона и обављао дужност на 15 формацијских места. Поред многобројних похвала добио је 12 медаља и одликовања. Између осталог добитник је Ордена за храброст, Ордена заслуга за народ, Ордена братства и јединства и других. Као што је био активан за време професионалне службе, истим жаром је наставио рад у организацијама и удружењима и после пензионисања.

Потпуковник у пензији Јово Вујновић рекао нам је да је незадовољан односом власти и друштва према положају и статусу војних пензионера

Милош Чавић

Шапчани на Сремском фронту

ПОШТА ПАРТИЗАНИМА

Од оснивања УВП Србије војни пензионери Шапца сваке године учествују у обележавању годишњице пробоја Сремског фронта, јер је тада, пре 72 године, отпочео коначан крај окупације Југославије.

У сарадњи са ГО СУБНОР-а Шапца, десетак војних пензионера одало је пошту палим борцима у том одсутном боју за слободу и заједнички положили венац на спомен-костурници у Адашевцима код Шида.

Учесници комеморативне свечаности изразили су задовољство што су и овога пута били део великог броја грађана, који су се окупили да би одали пошту погинулима и достојно обележили дан победе у једној од нетипичних битка НОР-а.

Дела палих бораца за слободу обавезују нас да их никада не смемо заборавити.

С. Стојанови

Из активности МО УВП
БатајницаОБЕЛЕЖЕН
ДАН ПОБЕДЕ

Месни одбор УВП Батајница, према годишњем плану рада за 2017. годину, у сарадњи са МО СУБНОР Батајница, обележио је 9. мај – Дан победе над фашизмом у Другом светском рату. Делегација војних пензионера састава Драгош Бадњар, Радомир Тошић и Момир Котлаја положила је венац на спомен-борцима НОР-а у центру Батајнице, а то су, у име СУБНОР-а учинили Босилјка Зеленовић и Златија Чикш.

На свечаности је говорио Рефик Спахић члан МО УВП и СУБНОР-а

Батајнице, који је најпре поздравио све присутне и захвалио се што су дошли да одају пошту палим борцима и невиним жртвама фашистичког терора у Другом светском рату и на тај начин достојанствено искажу дужно поштовање.

Спахић је исказао жаљење што на том скупу нема представника власти и грађана у већем броју, а затим упутно поздрав припадницима Војске Србије који у Никинцима учествују на тактичкој вежби са бојним гађањем и представнике руске армије који су управо у то време парадирани Црвеним тргом у Москви и на тај начин исказивали част, понос и поштовање према жртвама рата.

После свечаности чланови УВП и СУБНОР-а приредили су коктел у просторијама бораца у Батајници.

Т. Матушев

Седам деценија од формирања
Друге ваздухопловне школе
специјалиста

ЖАРИШТЕ КАДРОВА

Средином фебруара навршило се седам деценија од формирања Друге ваздухопловне школе специјалиста, у којој је од 1947. – 1973. године у Краљеву одшколовано неколико хиљада ваздухопловних стручњака разних специјалности неопходних борбеним јединицама, командама и установама РВ и ПВО.

Током 26 година у тој установи, која је била претеча Ваздухопловног школског центра, унапређено је у чин водника 2.909 питомаца, а у чин потпоручника 167 академика, а 207 официра – слушаоца било на усавршавању.

Школа је формирана на основу наредбе бр. 589 Министарства народне одбране ФНРЈ, односно Команде ваздухопловства Југословенске армије 14. фебруара 1947. године. На аеродрому Краљево одшколовано је 25 класа подофицира.

Ваздухопловни школски центар је нашем РВ и ПВО и нашим ОС дао више хиљада високо стручно оспособљених официра и подофицира везе, ВОЈИН, аеро-фото, гониометриста, и метеоролога. Увек је био на нивоу савремене образовне установе.

Најсавременији уређаји везе и навигације, прво су упућивани у тај центар ради обуке кадрова. Тако су слушаоци и питомци одлазили у јединице потпуно оспособљени за борбену употребу тих средстава, што је у пракси потврђено и током одбране од агресије НАТО-а 1999. године.

Многи питомци су касније постајали инжењери и конструктори, пилоти и механичари у ЈАТ-у, наставници у средњим школама и на факултетима и високи руководиоци у војним и цивилним предузећима и тако још више подизали углед Центра.

Ваздухопловни школски центар је у Краљеву прихваћен са великим симпатијама, јер је наставио богату краљевачку ваздухопловну традицију, чији се почетак везује за 1926. годину. Наиме, од тада је Краљево постао центар ваздухопловне индустрије са државном фабриком авиона (БРЕГЕ-19 и ДО-17), затим пилотском школом и врло квалитетним аероклубом који и данас постоји.

Друга ваздухопловна школа специјалиста је првих послератних година представљала центар културног и забавног живота Краљева, а фудбалски тим „Младост“ ведро је на фудбалској сцени од Ужица до Јагодине.

Ф. Фабјанец

Отворена изложба слика
Љубице Његован Вучинић

БОЈЕ РОДНОГА КРАЈА

У Дому ратних војних инвалида у Београду (Савски трг број 9) 23. маја отворена је изложба слика Љубице Његован Вучинић, члана УВПС у Општинском одбору Звездара. На више од 20 платна изложени су пејсажи који дочаравају област Лике у Хрватској. На отварању изложбе

окупио се велики број Крајишника који су дошли да виде боје свога родног краја.

Изложбу је надахнутим говором отворио Милојко Будимир, а своје стихове прочитала је песникиња Милка Шолаја. Све у свему, занимљиво и распевамо вече, јер је програм употпуњен народним песмама личког и других крајева, где вековима живе Срби.

Изложба ће бити отворена до 15. јуна од 10 до 20 часова.

З. П.

Дружење негдашњих припадника 55. граничног батаљона

ЈУНАЦИ СА ПРВЕ СТОПЕ ОТАЏБИНЕ

Припадници 55. граничног батаљона, који је припадао легендарном Приштинском корпусу, окупили су се 22. маја на заједничко дружење. Прва активност био је пријем у Генералштабу војске Србије. Минутом ћутања одата је пошта погинулим и преминулим граничарима. Дружење је настављено у управи фудбалског клуба „Црвена Звезда“.

Поподневни програм дружења отпочео је у Дому РВ и ПВО у Земуну, а скупку од стоинак граничара и гостију, обратио се Радомир Јовић, командант 55. граничног батаљона за време агресије НАТО-а.

Граничари и њихови гости, посебно су били одушевљени текстом поздравног го-

вора који им је упutio генерал Небојша Павковић, а присутнима га је прочитао пуковник Милутин Филиповић. У поруци је, између осталог, наведено: „Обраћам вам се из далеке Финске, с поштовањем и искреним дивљењем за хероизам који сте показали у одбрани границе Космета и Србије, током 1998. и 1999. године. Нисте ви били само граничари на државној међи, већ јунаци који су се борили против терориста ОВК и подивљалих, крволочних белосветских хорди, које су уз помоћ авијације покушавале да уђу на Свету српску земљу. Својим телима и животима, сједињеним са врлетима Паштрика и Коритника, били сте непролазни бедем за њих“.

За организацију скупа призренских граничара Војске Југославије, после 18 година од агресије НАТО-а на нашу земљу, најзаслужније су старешине Жарко Петровић, Радомир Јовић, Милан Марковић и Ненад Ерцег, који је као осамнаестогодишњи војник 1999. године отишао на редовно одслужење војног рока у Призрен и служио у класи која је као последња положила свечану заклетву на Косову и Метохији.

Дружење је протекло у пријатном амбијенту уз подсећање на крваве борбе против шиптарских терориста и НАТО агресора и евоцирањем успомена на погинуле и преминуле.

М. Филиповић

Ново окупљање Батајничана

МОЈ МИЛАНЕ..

Недавно су се у просторији за одржавање активности поново окупили чланови Месног одбора УВПС Батајница. Овога пута непосредан повод била је исплата ванредног усклађења пензија за 11,06 одсто које је судским путем добио Милан Гаврић.

У шаливом, а кратком говору Милан је „захвалио“ једном од бивших министара одбране који је својим нечињењем допринео да војни пензионери буду принуђени да туже државу и тако дођу до закинутог дела пензије. Милан је рекао да није било тог министра, он никада не би уштедео толико пара.

После ручка у свему приређеног по Правилу службе, окупљени војни пензионери су и запевали.

Сећање на ратног уредника листа „Војска“

ОСТАЈУ ДЕЛА

Ових дана престало је да куца срце пуковника у пензији Милоја Шћекића, човека који је током официрске каријере обављао многе значајне дужности у систему одбране земље. Био је, између осталог, главни и одговорни уредник централног војног листа „Војска“, начелник Војног музеја и главни и одговорни уредник часописа „Нови гласник“.

Животни пут Милојевић започет је 28. јануара 1942. године, на обронцима планине Бјеласице, у селу Заград код Берана. Отац Војин, а како би другачије, отишао је у партизане да фашистичкој немани стане на пут. Мајка Душанка, с много бриге, одрицања и напора, подизала је Милоја и Радоја. И онда, у вихору ратног пожара, 1944. године остали су без мајчине љубави, јер непријатељски метак није одвајао цивиле од војника.

Када је ослобођена Југославија, Милоје и Радоје су детињство наставили с оцем. У једном од возова без возног реда стигли су до Вршца, где су наставили да живе. Завршивши основну и средњу школу Милоје уписује Пољопривредни факултет, али се ипак опредељује за позив официра. У Војној академији КоВ изабрао је смер атомско-биолошке и хемијске одбране.

Прво место службовања: Београд. Тешко је из овог угла дочарати радост која је владала у фамилији Шћекића када се дознало да ће Милоје имати прву одговорну дужност у Гардијској бригади. У то време за најелитнију јединицу и те како се бирао кадар, па је бити гардиста представљало част и дику за сваког официра.

А онда је потпоручник Милоје, постижћи изузетне резултате у обуци војника, доживео велику почаст: одређен је да у својству члана делегације Гардијске бригаде председава Савету Јосипу Брозу Титу честита рођендан.

Официрство се зна: по потреби службе ваља извршити сваку наредбу за промену дужности и гарнизона. Крушевца, Осјека, Сарајево, па Београд. Начелник АБХО у бригади, командант батаљона АБХО, референт за политички рад, официр за информисање, главни и одговорни уредник листа 7. армијске области „Борак“...

Милоје је ванредно унапређен у чин капетана, и то у време када је то представљало реткост. Другим речима, само изузетни официри ванредно су тада унапређивани у виши чин.

По повратку у Београд Шћекић је постављен за начелника Одсека за морално-политичко стање у Политичкој управи Савезног секретаријата за народну одбрану. Када се појавила потреба да неко искусан стане на чело Војног музеја, избор је пао на Милоја Шћекића. Заједно са два-три кустоса поставио је сталну изложбу у Српској кући на Крфу.

Уследила је дужност главног и одговорног уредника интервидовског часописа „Нови Гласник“.

Отприлике годину дана пред агресију НАТО-а, Шћекић постаје главни и одго-

ворни уредник листа „Војска“. Шиптарски терористи су у то време на Косову и Метохији готово свакодневно дивљали, нападајући припаднике војске и полиције. Недељник „Војска“ редовно је доносио коментаре и чланке који су разоткривали одакле то зло долази.

Под уредничком руком Милоја Шћекића 1998. године објављен је специјални прилог посвећен Косову и Метохији. На насловној страни тог прилога у коме су објављени текстови домаћих научника и експерата, били су косовски божури као симбол борбе за опстанак српског и других неалбанских народа на том простору. И данас се, с времена на време, тај специјални прилог користи као референтни извор података везаних за историју Косова и Метохије и тамошњих збивања током минулих векова.

У аналима институције која негује традиције војног новинарства, стручних гласила и издавачке делатности, остаће трајно забележено да је у време агресије НАТО-а главни и одговорни уредник био управо Милоје Шћекић.

Током 78 дана рата, Редакција листа „Војска“ објавила је 40 ратних бројева, чије су текстове најчешће користили домаћи и страни новинари, извештавајући о најтежем рату који је током историје погодио Србију. Репринт издање тих бројева објављено је после рата, у облику књиге. Данас се то дело налази у књижном фонду многих многих домаћих и страних библиотека и у становима бранилаца отаџбине. То сведочанство о јуначкој одбрани и отпору нашег народа остаће трајан светионик у часној историји Србије. Биће непрестива брана за све оне на Западу који би заменом теза и разним минимизацијама злочина против човечности, хтели да прекроје историју.

Својих шеснаест пензионерских година провео је у породичном животу, а био је веома активан у Удружењу војних пензионера Србије и Друштву за неговање традиција ослободилачких ратова Србије од 1912. до 1918. године. Милоје Шћекић више пута је одликован, награђиван и похваљиван. Иза њега остаје значајно дело и ниједна нова историја војног новинарства неће моћи да буде исписана без имена Милоја Шћекића.

Верујући у бесмртност дела, нека је вечна слава и хвала пуковнику Милоју Шћекићу.

З. П.

Ономастичке заврзламе

ВУЦИ, ТРАЖИВУЦИ, СТРАЖИВУЦИ

Хомо хомини лупус“, рекоше стари Латини и остаде мисао да је човек човеку вук, али - човек и вук су једно другоме, у много чему, судбина, врлина и зла ћуд...

Вук је биће са особинама потребним често, или увијек, човеку, па је вук човеку и страх и трепет, те ето много шта човеку с вуком постало и остало. Од Вука Бранковића до Вука Стефановића Караџића, Вукова и данас напретек нама и с нама... Вук Драшковић, Вук Хамовић и неки други вуци и у Бањој Луци, па потегни и повуци, ако и колико можеш, брале си мој!

Све би било мање важно о вуцима да не читаш се неколико ономастичких књига и књижица, те мноштво нејвероватне различитости, па и много произвољности и свему тумачењу ономастике и топонимије и нађем тако код уваженог аутора књиге „Име по заповести“, Велимира Михајловића, у Београду, *Нолит*, 1992. године, а човек наводи неколико стотина аутора и наслова из којих је црпио податке, па ипак има и у толико тога и - мало од свега, од онога што би се могло и требало знати, па и нетачности, површности (!!).

Од многих презимена с вуком и о вуку, нађем презиме Страживук, а тај господин вели да је нашао у Батајници то презиме неких година, недавно и „тумачи“ да је „вероватно од глагола истраживати и ријечи вук...“, а, и не би требало тако бити, јер зашто би човек истраживао вука? Ваљда је у питању „тражење“, па и најближе томе „стражење“, Страживук и никуд даље од Бање Луке и ближе околине, што одозго, што доле, Вилуси горе изнад и Вилуси доле, у Лијевчу, и усред Бање Луке су, непроверено, неколико презимена Страживук. И нађем тако ја извесног Стеву Страживука, доле у Вилусима, према Градишци, а тај Стево, људина у 88. години живота и ужива у бројној обитељи, дванаесторо их под истим куним кровом. Три сина и једна кћерка, те шесторо унукади и петоро праунукади, са срећом у здрављу и веселу живе тако Страживуци, а Стево вели да су они „шљегли“ одозго, из оних Вилуса, послје Другог свјетског рата, а заслужили, он и његов брат Анђелко (1923. годиште) као борци НОР-а у Петој козарској бригади, а село се прије звало Визилић поље, власништво неког богатог Визилића, па то купио неки Швабо и од Швабе, ето дали њима...

Још о вуцима и људима: „У рукама Вука Мандушића, свака пушка убојита“, рекоше људи уважавајући врлине вука, а с поштовањем знаог Вука Мандушића.

У реченој књизи аутора Велимира Михајловића спомиње се презиме Траживук у селу Кистање код Книна и нема сумње да је у питању неко ко је тражио вука. Куртовић и Вуковић је исто, јер је курт на турском заправо вук. У Херцеговини је презиме Вук, муслиманског рода, а Куртовићи су и неки знани, некада, Срби. Тодо Куртовић, али не и једини Станивук је неко ко је оставио вука, а Серивук и Прдивук као не боје се вука.

То је што се људи и вукова тиче, а што се пак мноштва презимена тиче за која ни најстарији људи рода којег се тичу нека мало позната имена, презимена, односно ријечи које су постале, како и кад, питај бога, имена и презимена, па само да истргнем нешто од нама врло близу, колико у Бањој Луци, толико недалеко од Бање Луке, али и у подручјима Козаре, Приједора, С. Моста, Мркоњића и у Херцеговини. Ево, дакле бар неколико примјера, за чуђење, богами мало кога не.

Митар Пејић

Друга пролетерска српска бригада на 75-годишњицу од оснивања **МОРАЛНИ ЈУНАЦИ**

Ратни пут Бригаде износи више од 24.000 км. Водио је из Србије, преко Босне, Црне Горе, Херцеговине, Лике, па у супротном правцу до у Србију и окончања после пробоја Сремског фронта код Бабине Греде западно од Винковаца. Из редова те прослављене јединице проглашено је 48 народних хероја: 42 мушкарца и шест жена, а 21 борац произведен у чин генерала.

У Билтену Врховног штаба НОП и ДВ Југославије, бр. 14 почетком 1942. објављена је одлука Централног комитета КПЈ и Врховног штаба да је формирана Друга пролетерска народноослободилачка ударна бригада у коју су ушле најбоље партизанске јединице које су се прекалиле у деветомесечној борби против окупатора и њихових домаћих слугу. У Бригаду су сврстана четири батаљона: 1. и 4. ужички, 2. чачански и 3. шумадијски. На дан формирања Бригада је бројала 867 бораца (815 мушкараца и 52 жене), од којих су само две биле удате.

На свом ратном путу Бригада је најдуже била под непосредном командом Врховног штаба у саставу Главне оперативне групе дивизија и водила борбе у најтежим операцијама.

У Дрвару Бригада добила ратну пролетерску заставу

Наводимо само неколико података о значајним борбама Бригаде. У Црној Гори и Херцеговини с пролећа 1942. године борила се против четника и италијанских окупатора посебно на Гату и Живњу. У тим борбама четници су починили стравичне злочине над партизанским рањеницима. Примера ради наводимо телеграм – апел Врховног штаба Извршном комитету Комунистичке интернационале, објављеног путем радио-станице „Слободна Југославија“ 25, 26. и 27. јуна 1942. године. У телеграму су изнети подаци о четничким зверствима и поменуто мучење болничарке Маре Кустурић (раднице из Ужица), која је после стрељања пуким случајем остала жива. У телеграму се каже: „Апелујемо на цио свијет да дигне глас против зверства четника и Италијана и молимо да се та вест објави у емисијама на разним језицима“.

После пробоја у Босанску Крајину, Бригада учествује у тешким борбама против усташа и Немаца и постиже велике успехе, заједно са крајишким јединицама, од којих је добила „на дар“ један мали противтенковски топ који је током рата био љубимац Бригаде. У Дрвару Бригада је добила ратну пролетерску заставу из руку Врховног команданта. Политички комесар чете пролетера забележио је и нову крајишку песму „Игра коло све партизан: Србин, Хрват и Муслиман... „Тих октобарских дана у Другу пролетерску ступило је више од 500 нових бораца из Лике, Далмације, Кордуна и Баније. У једном документу за-

ПИШЕ:

Јован
Радовановић,
пуковник
у пензији,
историчар
и књижевник

бележено је да су ужички снајдери - борци, сашили 400 српских шајкача за нове борце! Пред почетак четврте офанзиве Крајишници су певали своју нову песму: „Крајишници за Србију крећу, срп и чекић на шајкаче мећу“.

Током Битке на Неретви, крајем 1942. и почетком 1943. године (Бригада је у саставу 2. пролетерске дивизије), борци 3. батаљона, у жестокој борби код Горњег Вакуфа, заробили су команданта једног немачког батаљона, мајора Штекера, што је у то време био велики подвиг. Тај Немац и још неколико раније заробљених немачких војника и усташа, замењени су за више логораша из Јасеновца. Током тих разме-

на вођени су преговори између делегација Врховног штаба и Немачке команде о кратком прекиду ватре и о размени заробљеника, да би се велика партизанска болница пребацила преко Неретве, да не би страдала од надмоћног непријатеља. У долини Неретве, у нападу на Јабланицу, пролетери нису могли прићи утврђеној железничкој станици. Ноћ је била. Бомбаш Бруцош предложио је да борци скину цокуле, па да у чарапама – да не лупају по калдрми када нападну Италијане. И то је успело. Пролетери су се ушуњали међу Италијане и овладали њиховим бункерима и све их заробили.

„Противколац“ који је одиграо пресудну улогу

У мају и јуну 1943. године у најстравичнијим окршајима у бици на реци Сутјесци, поред других окршаја, бригадни топ, кога су борци назвали „противколац“, одиграо је значајну улогу. Пролетери су, упркос наређењу Врховног штаба да се тешко оруђе мора закопати, како би се јединице лакше пробиле из немачких обруча, сачували свој топ. При прелазу борбених колона преко комуникације Фоча-Калиновик, из неколико хитаца противколац онеспособио је три немачка тенка, и тако отворио пролаз главним снагама за даљи пробој. Важно је споменути да је неколико недеља после пробоја из немачког обруча, објављена одлука Врховног штаба о увођењу чинова у Народноослободилачкој војсци. Тада су чин мајора добила тројица команданата: Љубодраг Ђурић, командант Бригаде, Средоје Урошевић начелник Штаба и Никола Љубичић, тада обавештајца. Официрски чин потпоручника добила је Дана Милосављевић.

У дубоку јесен, после стварања простране слободне територије у долини Лима, Бригада је, услед изненадног напада веома јаким немачким тенковским и пешадијским јединица, претрпела најтеже губитке. Само у једном дану погинуло је или нестало близу 150 бораца. Због овог тешког пораза смењен је цео Штаб Друге пролетерске дивизије, командант Љубо Ђурић и комесар дивизије. Сви чланови штаба Друге

Друга пролетерска бригада током битке на Неретви 1943. године

пролетерске бригаде: командант Средоје Урошевић, комесар Миле Фабрин и заменик команданта Миодраг Миловановић Луње партијски су кажњени.

Опорављена после ове трагедије, Бригада се у пролеће марта – априла 1944. пробила у западну Србију – у Драгачево и ужички крај, где је водила тешке борбе против удружених непријатеља: Немци, Бугари, Љотићевци и четици, чијом групацијом је командовао лично немачки командант Србије, генерал Фелбр.

Крајем лета 1944. године Бригада се у саставу Оперативне групе дивизија, из долине горњег Лима – Беране – Андријевица у тешким борбама пробила преко Ибра и Копаника у Шумадију. Из села око Горњег Милановца и из тога града, у Бригаду је добровољно ступило преко 400 младих добровољаца. У рејону Раче Крагујевачке, Бригада се спојила са јединицама Црвене армије и са другим јединицама Народноослободилачке војске Југославије (девет дивизија) и Црвене армије и током седмодневних борби ослободила Београд.

Пола године борби на Сремском фронту

После седмодневног одмора, попуњена новим борцима – Београђанима, и Титове смотре на Бањичком пољу, 27. октобра, парадним маршем је прошла кроз Београд и упутила се на Сремски фронт.

Борбе на Сремском фронту трајале су скоро пола године: од краја октобра 1944. до 12. априла 1945. године. Бригада је током борби изводила честе маневре и у том времену шест пута прелазила је реку Саву. У тешкој борби код села Отока, почетком децембра 1944. Немци су запленили бригади топ „противколац“, али су га пролетери истог дана, неопштењено „ослободили“. Међу подвиге Бригаде спомињем само упад извиђача – диверзаната у позадину фронта и који су заробили једног немачког мајора и два борца и једног усташу. То је био „живи језик“, кога су извиђачи довели у Штаб 21. српске дивизије и Друге пролетерске бригаде. Свих седам извиђача за овај подвиг одликовани су орденима за храброст. После пробоја Сремског фронта, крајем априла, Бригада је враћена у Београд у учествовала на првој првомајској паради 1. маја 1945. године. Тако је завршен ратни пут Друге пролетерске. Из њених редова проглашено је 48 народних хероја: 42 мушкарца и 6 жена, а 21 борац произведен у чин генерала.

Ратни пут Бригаде износи више од 24.000 км. Водио је из Србије, преко Босне, Црне Горе, Херцеговине, Лице, па у супротном правцу до у Србију и окончања после пробоја Сремског фронта код Бабине Греде западно од Винковаца.

Напослетку, бројно стање, на дан 1. марта 2017. године, на њену 75. годишњицу износи осам бораца – сви 90-то годишњаци. То су: једна Дана (Милосављевић, народни херој), један Миса (заменик министра унутрашњих послова СФРЈ), један Славко (генерал), један Бруцош („Гробић“), један Жакула (Личанин), и три Јована (Стаматовић, Сремчевић, Радовановић).

Здравствени билтен: Покрети без помагала – 2, покретни са штапом – 3, покретни уз помоћ – 2 и непокретни – 1.

И да завршим: „Мало нас је данас, али смо морални јунаци“!

Песма српског војника на Солунском фронту

НАЈЛЕПША И НАЈТУЖНИЈА ГРЧКА ПЕСМА

Стихови које је написао српски војник на Солунском фронту и композиција створена по том делу данас представљају химну српско – грчког пријатељства...

Једна од најлепших грчких љубавних песама настала је за време великих патњи српске војске у Првом светском рату и њиховом боравку на острву Крфу. Свима је познато да је ово острво постало уточиште нашим војницима, а о пријатељском односу и дочеку локалних мештана према српској војсци зна се много.

Познато је да су се у то време многи српски војници женили мештанкама. Власник хотела „Бела Венеција“ на Крфу, у коме је била смештена српска влада удао је све три своје ћерке за Србе. Међу онима који су своју љубав пронашли на Крфу био је и будући министар спољних послова Краљевине Југославије, Александар Цинцар Марковић који се загледао у Крфљанку Идалију.

Ипак, нису све љубави биле срећне. Управо једна таква романа – велика, а фатална, опевана је у дивној грчкој песми „Не љути се на мене, око моје“ („Mi Mou Thimonis Matia Mou“). Њен превод на српски гласи овако:

Не љути се на мене, око моје

*Не љути се на мене, око моје
што у туђину одлазим,
птица ћу постати
и поново ћу теби доћи.*

*Отвори прозор
плав босиљку мој
и слатким осмехом
пожели ми лаку ноћ.*

*Не љути се на мене, око моје
што ћу те сада напустити*

*и дођи на кратко, да те видим
да се од тебе опростим.*

*Отвори прозор
плав босиљку мој
и слатким осмехом
пожели ми лаку ноћ.*

У тим временима страдања и несреће родила се љубав између Грких и једног српског војника...

И како то бива са великим љубавима у вихору рата и ова је имала болно искуство. Младић је отишао на Солунски фронт, а девојка остала да се нада и чека вољеног и његова писма.

Српски младић је своју чежњу за драгом и коначном слободом лечио пишући управо ове стихове. После повлачења српске војске са Крфа и пребацивања на Солунски фронт, крећући ка коначном ослобођењу своје Србије, српски војник је поклонио ове речи Крфљанки Хондројанис Харули, која их је касније, уз малу преправку претворила у песму.

Песма је данас симбол нераскидивих веза које постоје између Крфљана и Срба, а узета је и као химна грчко-српског пријатељства.

Не штедите сузе, послушајте њено оригинално извођење на грчком.

Песма је претрпела мале преправке, па је верзију коју је записала Ефтихија Папагианнопулос (Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου) чуо и познати грчки композитор Димитрис Коугиоумтзис (Κουγιούμτζης Δημήτριος) који је обрадио и за њу написао музику, а једну од најлепших изведби је управо извео Георгио Даларас.

Цртица из живота

ВАСПИТНА УЛИЦА ПЛАЧА

Када човек има ружан дан, онда развијајући филм шта је могло бити, није а десило се, каже: тај дан ћу славити као рођендан и тако то. Пођеш на сахрану драгој особи и деси ти се саобраћајка. Као да то мора по неком неписаном правилу. У трену погледаш смрти у очи па те свевидишњи спаси. Као, није ти још време и ниси још мој. Иронија!

И онда, опуштајући се, присећаш се свега лепог, детињства понајвише. Сетих се да ме је, колико јуче, једна госпођа, вероватно моја суграђанка, поводом мог текста „Пред Ђурђевдан ни јорговани нису више што су били“, већ како се коме више свиђа, прозвала да се као „неутешни Земунца“ присетим догађаја из детињства и да их обелоданим.

Данас ми се баш после стресне ситуације омилило, и госпођи ћу и мојим носталгичарима вратити мало сећања на шездесете, уз напомену, да не само јорговани, већ ни Земунци нису оно што су некада били!

Моја мала улица на Калварији, која је пре Другог светског рата, колико сам чуо, била углавном насељена фолксдојчерима, звала се Мозерова, по власнику винарије која је иза рата изашла као „Навип“, погон алкохолних пића. У време када сам се родио и у њој одрастао, звала се улица Ивана Милутиновића. Данас се зове Винарска, а сутра – ко зна како ће се звати. Код нас се традиција не поштује, али то је нека друга прича...

Та моја улица је онда била, а и данас је, прилепак уз улицу Марије Бурсаћ, не знам како се пре рата звала, која излази на аутопут код болнице на Бежанијској коси. Иза рата, моја улица је постала улица бораца НОР-а колониста. Углавном све босанца, као што је и мој отац. Улица бораца споменичара или бораца од 1942. године.

На почетку улице, у најлепшој кући, живео је изузетан човек, генерал-пуковник и народни херој Данило Јауковић, са врло доброћудном женом и троје деце! Дивни људи. За његову несрећу, а за наш дечачки изазов, једини је имао улично звонце! На то звонце смо се окомили и то је био наш највећи грех! То што смо по баштама, а свака кућа је била стара швапска од черпића са двориштем и испод њега баштом, брали и крали зелене кајсије и тек заруменеле трешње, праштало нам се. Па чак и то што смо после кише куће „украшавали“ топовима од блата: оно умесиш од блата погачу, па је у средини удубиш, ту опљунеш и онда трас о кућу! Ем пуца, ем оставља траг. Нису нам много замерали што ниједном улично светло није трајало ни два дана, јер смо праћкама то вешто уништавали. Али то што смо враћајући се из школе народном хероју звонце лепили жваком или му углављивали шибицу да звони док му год жена не изађе и звоно не ослободи, скупо нас је коштало!

Трпела једна жена, трпела, па када јој се смучило пожалила се мужу. Он човек, шта ће, сазвао „борачки сабор“. Није дуго трајао! Потом се улицом разлегла дерњава и плач. Борци су каишали по туру и васпитавали нас, своје деране! Улица је одјекивала од будућих баритона, тенора, музикалних и неартикулисаних гласова. Као да су нам се очеви доказивали пред народним херојем, ко је вернији и оданији часном војном позиву. Мајке су нам после домаћом свињском машћу видале ране и мазале модрице! А очеви су, када бисмо заспали, бар тако мајке кажу, долазили питајући жене како смо, покривали нас и миловали. Понеко је од њих и пустио сузу. Родитељску!

Тако је наша мала прелепа улица постала само тог дана „улица плача“, а ми, чини ми се, за много дуже постасмо прави људи!

Душан Кнежевић

Црна Гора

ВИЈЕНЦИ
ЗА ХЕРОЈЕ

Делегација Удружења војних пензионера Црне Горе, 9. маја, поводом Дана победе над фашизмом положила је вијенац на Горици, одајући почаст борцима који су дали своје животе бранећи домовину, слободу и част.

Потпредседник Удружења војних пензионера Жељко Вукић нагласио је да је трајна обавеза војних пензионера – ветерана да никада не забораве оне који су животе уградили у вијенац слободе.

Војни ветерани знају шта је живот и слобода и цијене жртве, те су у знак незаборава положили вијенце и поклонили се сјенима жртава агресије НАТО-а у Муринама и касарни „Милван Шарановић“ у Даниловграду.

И овога пута изговорене су речи: смрт фашизму – слобода народу! **Р. З.**

Сусрети припадника 453. бригаде

УСПОМЕНЕ НЕ БЛЕДЕ

Под покровитељством Градске организације УВПС Сремске Митровице, крајем априла, у касарни „Б. П. Пинки“, одржан је 9. традиционални сусрет бивших припадника 453. мбр. Сусрету је присуствовало 63 припадника те јединице, међу којима и пет бивших команданата бригаде. Од негдашњих команданата били су присутни генерал-пуковник у пензији Томислав Симовић, пуковници у пензији Љубиша Савић, Срећко Михајловић и Лука Којић и активни пуковник Жељко Кузмановић. Позиву се одазвао и генерал-потпуковник у пензији Милан Ђаковић.

Сусрету су присуствовали и представници Градског одбора СУБНОР-а и Организације резервних војних старешина.

У име организатора, скуп је отворио и добродошлицу пожелео заставник прве класе у пензији Бора Јованов. С обзиром на то да је између

два сусрета преминуло 11 припадника бригаде, минуто ђутања одата им је пошта.

Бригада је својевремено бројала више од 5.500 људи и била једна од најјачих јединица тог нивоа у ЈНА.

Бригада је неговала традиције 2. војвођанске бригаде, која је формирана 20. априла 1942. године у порти манастира Тавна, недалеко од Бијељине, па је тај датум и одређен за дан јединице.

У ратним дејствима 1991. године та јединица је активно учествовала и изгубила 30 бораца. У агресији НАТО-а такође је била део одбрамбеног ешелона, а у дејствима се посебно истакао дивизион ПВО.

Сусрети полако постају традиционални. Очекује се да се у наредном периоду прикључе оне старешине које су после расформирања бригаде распоређени на дуге дужности у Војску Србије.

П. Добић

**SLUŠNI APARATI
NA LEKARSKI RECEPT**
POSEBNE POGODNOSTI ZA
VOJNE PENZIONERE!

• VRHUNJSKA AMERIČKA TEHNOLOGIJA
• NEVIDLJIVI SLUŠNI APARATI
• PRODAJA NA RATE

BEOGRAD, Sazonova 18a **NOVI SAD, Vase Pelagića 4**
011/2435-924 021/425-370
WWW.SLUSNIAPARATIZONEX.RS

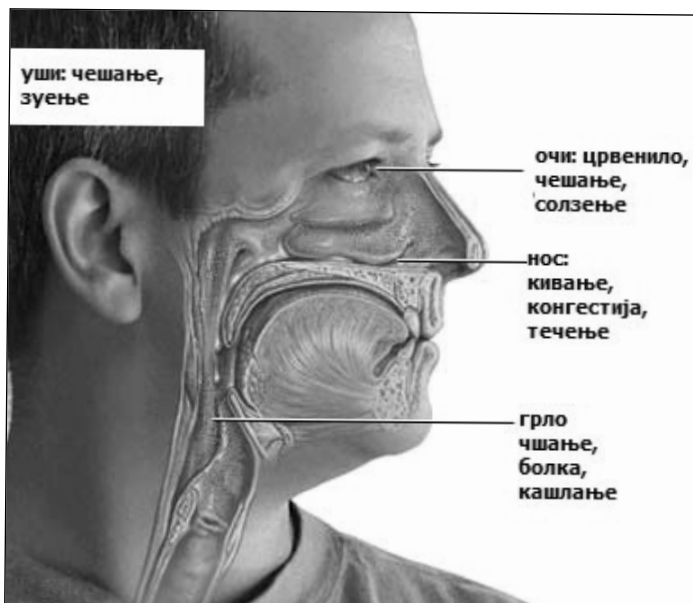
Пише: мр сц. др
Часлав Антић

Честа недоумица: прехлада или алергија

НА ПОЧЕТКУ СВЕ ИСТО

Алергије се никада у потпуности не могу излечити, али постоје начини да се држе под контролом. Најхитније је избегавање контаката са алергенима. Данас се сматра да хомеопатски лекови специфично утичу на функцију имуног система, моделирају је и у контакту са алергеном смањују претерану осетљивост.

Буђење природе у пролеће, листање дрвећа, ницање траве и цветање биљака многим осетљивим особама доноси кијавицу. Воденкаста секреција из носа, сливање секрета низ грло, свраб носа и сузење очију, изгледају као прехлада, а заправо то није, па се често покаже да су у питању симптоми полenske алергије. Она је последица преосетљивости организма на „окидаче“ из спољне средине, у овом случају на полен. Организам тих особа реагује повећаном продукцијом специфичних антитела на спољашње алергене на које, иначе, већина људи уопште не реагује. Једна особа може бити алергична

на једну или више врста поленових зрна. Тегобе полenske кијавице су сезонског карактера и пролазе са смањењем концентрације полена у ваздуху,

па многе особе са сметњама те врсте чекају да симптоми прођу сами од себе. Ако се, међутим, не контролише, алергиска реакција може да захвати кожу, слузокожу, слузнице горњих или доњих дисајних путева, а временом може прерасти и у бронхијалну астму.

Треба у току полenske сезоне прозоре држати затворене. После боравка на отвореном, мењати одећу, купати се и прати косу што чешће, јер полена зрна која се задржавају и на одећи, кожи и коси, могу додатно да иритирају иако нисте на отвореном простору.

Ако и то није довољно, благовремена и правилна употреба лекова против алергијске кијавице може знатно да смањи појаву симптома.

Данас се сматра да хомеопатски лекови специфично утичу на функцију имуног система, моделирају је и у контакту са алергеном смањују претерану осетљивост. То се манифестује смањењем симптома, алергије као што су кијање, запушен нос, свраб и црвенило очију. Једини лек ове врсте у нашим апотекама је хомеопатски лек полинол.

Полинол не само што отклања симптоме алергије, већ се може користити и превентивно да до појаве симптома алергије ни не дође. Полинол таблете против алергијске кијавице могу користити и деца од три године, одрасли и старе особе са овим тегобама. Доступан је у апотекама и може се добити без рецепта. Таблете се отапају у устима пола сата пре или после јела, а примењује се најдуже шест до осам седмица. Одрасли и деца старија од 12 година: једна таблета на сат, максимално 12 дневно у акутној фази, кад наступи побољшање три пута по једна таблета. Деца: једна таблета на два сата, максимално шест таблета дневно (три до шест година) или осам таблета дневно (шест до дванаест година) у акутној фази, када наступи побољшање три пута једна таблета.

Новотарије у области медицине

САЈБЕР НОЖ

Често смо у прилици да чујемо кованицу сајбер нож. Многи не знају о чему је реч, па је ово један од начина да се обавесте о том моћном уређају. Сајбер нож је знатно прецизнији од других радиохируршких поступака. Његове могућности су веома широке: од тумора главе, лобање, врата и носа до тумора плућа, јетре, панкреаса и бубрега. Дакле, могу се третирати тумори на било којем делу тела.

Сајбер нож се састоји од линеарног акцелератора чији се сноп роботом усмерава на одређену (циљану) тачку. Та прецизност се постиже рентгенским камерама. Тај уређај је ефикаснији од других терапеутских метода. Међутим, успешност лечења зависи од врсте и стадијума тумора. Значи, сајбер нож не доноси стопроцентно излечење сваког малигнитета, нити може да измени природу болести, али може да успори или заустави њено напредовање. Овом методом болесници се третирају амбулантно и процедура траје од 30-90 минута. Од 2017. године и Србија поседује један такав инструмент.

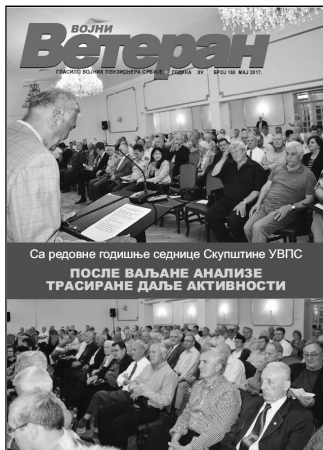

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Снимио

Звонимир
Пешић

Година XV. Број 160. Мај 2017.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић, мр Александар Симоновски,
мр Милан Шумоња, Будимир М. Попадић,
Душан Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Добросав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица), Будимир М. Попадић
(Нови Сад), мр Александар Симоновски (Кру-
шевац), Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА Редакција

Лист излази месечно.

Тираж: 3.000 примерака

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs>

ЦИП –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда,
ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ива-
нијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395;
Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00
часова;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10,
тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијен-
те прима: четвртом од 18.00 - 19.00 ча-
сова;

***ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА** у Београду,
Ул. Шуматовачка бр. 149, суботом од
11-15 часова и у Крагујевцу – Ул. Све-
тозара Марковића бр. 19, средом од
15-18 часова.

За потребе војних пензионера ови адво-
кати обављаће следеће правне послове:
даваће бесплатне правне савете и пру-
жаће све остале адвокатске услуге уз на-
кнаду по важећој адвокатској тарифи
умањеној за 20 одсто (адвокати Љиљана
Јаковљевић и Гордана Бучевац Сте-
фановић), односно 30 одсто (адвокат
Ивана Јовановић). Редослед адвоката
дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

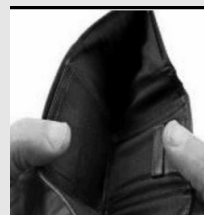
Уколико користите услуге у вези са-
хране преко Удружења војних пензио-
нера Србије требало би да знате да
услуге могу користити чланови УВПС,
чланови њихових породица, као и сви
остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити
комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање терми-
на за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породи-
це преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се
добити у месним и општинским орга-
низацијама УВПС, или директно на тел.
011/8333-142 и 011/6161-769; 064/1660-
423 и 011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Гинули смо за боље сутра!
Кад оно – ни мало сутра.*

*Биће боље!
Не само мало сутра,
него мало више
прекосутра.*

*Полагали смо наду
и – положили будућност.*

*У срећну будућност – у оба
смера.*

*Што тупљи то
наоштренији.*

*Шипак је пета колона
чврсте песнице.*

*Таман схватимо смисао
промени се форма.*

Зоран Р. Ковачевић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стоматоло-
шка ординација „Президент М“, Звездара,
Михаила Булгакова (бивша Душана Петро-
вића Шанета) 46, са тимом искусних струч-
њака, војним пензионерима нуди бројне по-
годности:

Део услуга бесплатно – стоматолошки
преглед, консултација и стручно мишљење.

Остале стоматолошке услуге (протезе,
пломбе, надogradње и друго), уз значајне
финансијске погодности – плаћање на рате
или са попустом, у зависности од врсте
услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све сто-
матолошке услуге брзо, квалитетно и по-
вољно.**

Телефони за контакт и информације:
**011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.**

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 40-ГОДИШЊИЦЕ 30. КЛАСЕ ВА КОВ

Скуп бивших питомаца и старешина 30. кла-
се Војне академије КоВ, поводом четири деце-
није од завршетка школовања у тој престижној
војношколској установи, биће одржан у Видов-
дану, 28. јуна, са почетком у 10 часова. Окупља-
ње класића: у Војној академији.

Пријаве учешћа примаће Драгољуб Јевђо-
вић (065/313-1599), Љубомир Баровић
(063/578-444) и Пера Тодоровић (063/8181-
870)

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР